دورهٔ چهاردهم قانون گذاری — جلسه ۹۶ — شمارهٔ مسلسل ـ ۱۳۵۳

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز سه شنبه ۳ بهمن ماه ۱۳۲۳ ☆

فهرست مطالب :

۱ ـ تصویب صورت مجلس
۲ ـ مذاکره راجع بدستور
۳ ـ اعلام اسامی بقیه عضای کمیسیون تحقیق
۴ ـ بقیه مذاکره در دستور
۵ ـ بقیه مذاکره در گزارش کمیسیون بودجه راجع بمتمم قانون دو دوازدهم
۶ ـ موقع و دستور جلسه بعد ـ ختم جلسه

مجلس دوساعت قبل از ظهر بریاست آقای سید محمد صادق طباطبائی تشکیل گردید

صورت مجلس روز دوشنبه ۲ بهمن ماه ۱۳۲۳ را آقای (طوسی) منشی قرائت نمودند ☆☆

[۱ ـ تصویب صورت مجلس]

رئیس ـ آقای ساسان .

ساسان ـ بنده جلسه گذشته مریض بوده‌ام وتلفوناً اطلاع دادم و اجازه خواسته ام ولی بنده را غائب بدون اجازه نوشته اند .

رئیس ـ آقای جمال امامی .

جمال امامی ـ مرا دیر آمدهٔ بی اجازه نوشته اند خواهش میکنم اصلاح بفرمائید .

رئیس ـ آقای حاذقی .

حاذقی ـ آقای سلطانی و آقای ذوالقدر که چند جلسه غایب بی‌اجازه خوانده میشوند برای همکاری بااستاندار فارس در قسمت امنیت آنجا رفته‌اند وتقاضای مرخصی هم کرده‌اند گویا در کمیسیون عرایض و مرخصی است خواستم بعرض مقام ریاست برسانم که استجازه کرده اند .

☆ عین مذاکرات مشروح نود و ششمین جلسه از چهاردهمین دورهٔ قانون گذاری (مطابق قانون ۸ آذرماه ۱۳۰۵)

ادارهٔ تند نویسی وتحریر صورت مجلس

اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده :

غائب با اجازه ـ آقای : منصف

غائبین بی اجازه ـ آقایان : فاطمی ـ ذوالقدر ـ نقابت ـ اخوان ـ کفائی ـ آصف ـ امیرابراهیمی ـ توابت ـ بوشهری ـ سلطانی ـ سید ضیاءالدین ـ فداکار ـ جواد مسعودی ـ دکتر رادمنش ـ خلعت بری ـ تهرانی ـ معدل ـ رفیعی ـ رضا تجدد ـ مهندس پناهی

دیر آمدگان بی اجازه ـ آقایان : صمصام ـ تیمورتاش ـ شریعتزاده ـ حشمتی ـ دکتر کیان .

رئیس ـ هروقت مرخصی‌شان تصویب شد البته اصلاح میشود . اعتراض دیگری نیست ؟ آقای مجد ضیائی .

مجدضیائی ـ بنده خواستم تذکر بدهم جلسه که رسمیت پیدا میکند مذاکرتی که در محوطهٔ مجلس میشود باید تماماً در مجله مذاکرات مجلس نوشته شود و متأسفانه مذاکرات قبل از دستور آقایان در مجله مذاکرات مجلس نوشته نمیشود این است که این قضیه باعث شده است هر روز آقایان ایرادات بصورت مجلس میکنند خواستم تقاضی کنم ازطرف مقام ریاست مقرر شود مذاکرات قبل ازدستور آقایان در مجله مذاکرات مجلس نوشته شود .

رئیس ـ این چون سابقه نداشته است بایستی درهیئت رئیسه مذاکره شود . آقای ذوالفقاری .

ذو الفقاری ـ آقای‌افشار راغائب بدون‌اجازه نوشته‌اند و توسط بنده از مقام ریاست کسب اجازه کرده‌اند .

رئیس ـ آقای دکتر معظمی .

دکتر معظمی ـ خواستم درجواب آقای مجد ضیائی عرض کنم در تبصره‌ای که درقانون بودجه مجلس گذشت در آنجا پیش بینی کرده است مذاکرات آقایان نمایندگان تماماً درمجله مذاکرات مجلس طبع شود و روزنامه رسمی مجلس که قریباً منتشر خواهد شد این نظر آقا را تامین می کند .

رئیس ـ عرض کنم بموجب قانونی که در آذر ۱۳۰۵ ازمجلس گذشته است نطقهای قبل از دستور نباید در مجله چاپ شود .

صادقی ـ چاپ آن برخلاف قانون است آقاقانون آذر ۱۳۰۵ .

رئیس ـ حالا چاره اش همین است که درهیئت رئیسه مذاکره کنیم که بعد درمجله رسمی نوشته شود درصورت مجلس دیگرنظری نیست؟(خیر) صورت مجلس تصویب شد

[۲ ـ مذاکره راجع بدستور]

رئیس ـ شش هفت نفر از آقایان اجازه نطق قبل از دستور خواسته اند (نمایندگان ـ دستور دستور)

فرهودی ـ آقا این جلسهٔ تنفس است .

رئیس ـ جلسه قبل تنفس شد ولی چون صورت مجلس حاضر بود وخوانده‌شد حالااول جلسه است (نمایندگان ـ دستور دستور)

ساسان ـ بنده مخالفم با ورود دستور .

رئیس ـ بفرمائید .

ساسان ـ بنده به کرات خدمت آقایان عرض کردم که یك مطالب ضروری و فوتی هست که قبل از دستور باید بعرض آقایان نمایندگان برسد . شش ماه است که حوزهٔ غرب استاندار ندارد با وجود اینکه به آقای وزیر کشور تذکر داده شده هنوز استاندار برای آنجا معین نکرده اند و همینطور از نظر نداشتن استاندار وضع آنجا خوب نیست وضع دوائر کرمانشاه هم خوب نیست حتی بعضی از دوایر دولتی بعادت سابق در امور مطبوعاتی دخالت می کنند و جرایدرا توقیف میکنند .

سیف پور فاطمی ـ همه جا همینطور است .

رئیس ـ آقا راجع به مخالفت با دستور بفرمائید .

ساسان ـ همین استدلال بنده است برای مخالفت با ورود دستور و بهمین دلایل است که عرض میکنم اجازه بفرمائید قبل از دستور به تفصیل این تذکرات داده شود .

رئیس ـ رأی میگیریم بورود دستور آقایان موافقین قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد . عرض کنم آقایان نمایندگان کردستان راجع به تحقیقات آقای فهیمی وزیر مشاور در هرجلسه مایل هستند که توضیح بدهند . (جمعی از نمایندگان ـ دستور) بنده این راجزءِ دستور میدانم حالا بسته است بنظر مجلس .

صدرقاضی ـ اجازه میفرمائید ؟

سنندجی ـ این مذاکرات آقای فهیمی لازم است جزءِ دستور هم هست .

جمعی از نمایندگان ـ بعد از بودجه

رئیس ـ اسم این سه نفر را میخوانیم بعد وارد مذاکره بودجه میشویم . مجلس باآن مطلب موافقت ندارد چه کنم ؟ ممکن است آخر جلسه بگویند .

[۳ـاعلام اسامی بقیه اعضای کمیسیون تحقیق]

طوسی ـ نتیجه کمیسیون تحقیق باید باطلاع آقایان برسد درجلسه قبل چنانکه آقایان ملاحظه فرمودند آقای مخبر فرهمند و آقای هاشمی انتخاب شدند دراین دفعهٔ اخر آقایان : حکمت، نبوی و ملك مدنی‌نیز انتخاب شدند .

[۴ ـ بقیه مذاکره در دستور]

صدر قاضی ـ بنده اخطار نظامنامهٔ ای دارم .

رئیس ـ بفرمائید

صدر قاضی ـ عرض کنم حضور مبارکتان مطابق نظامنامه داخلی مجلس شورای ملی سئوالاتی که از وزراء میشود وآنها حاضر میشوند برای جواب این‌جزء دستور است واحتیاج باین نیست بگوئیم بیانات آقای فهیمی‌قبل از دستور باشد یا نباشد بنده استدعا میکنم چون بیانات ایشان فوق‌العاده مؤثر است در اوضاع کردستان وآقایان نمایندگان‌هم‌البته درآرامش آن‌حدود فوق العاده علاقه‌مند هستند میخواستم استدعا کنم آن توضیحات را بعرض مجلس‌برسانیدکه درآن‌محل چه‌اتفاقاتی رخ داده‌است چون بی‌اندازه وضع آنجا خراب است ادارات آنجا بین مردم‌و دولت اختلاف ایجاد میکنند و باید مرتفع شود بنابراین اجازه بفرمائید ایشان توضیحات خودشانرا بدهند درآخر جلسه هم ممکن است جلسه از اکثریت بیفتد .

رئیس ـ آقای دکتر اعتبار

دکتر اعتبار ـ آقایان توجه بفرمایند باین موضوع که لایحه بودجهٔ دولت چهل و پنج روز است درِ مجلس معطل است

صدرقاضی ـ یك روز هم معطل بماند اجازه بفرمائید ما یك دولتی را آورده‌ایم‌که این دولت علاوه برکارهائی که دولت های قبل داشتند کارهای دیگری را هم برعهده گرفته‌است وبارش‌خیلی سنگین است وکوچکترین کمکی که مجلس برای انجام وظیفه بدولت میتواند بکنداین‌است که اقلاً لوایح مالیش را بگذراند اجازه بدهند آقایان این‌لایحه بودجه‌کاری ندارد اگریك قدری‌کار بکنیم تمام میشود وبعدهم وقت برای سایر توضیحات باقی است

بعضی از نمایندگان ـ رأی بگیرید

رئیس ـ آقای ملك مدنی

ملك مدنی ـ رأی لازم‌ندارد وقتی‌آقای رئیس بورود دستور رأی‌گرفتند سئوال وپرسش جزء دستور نیست (بعضی ـ جزء دستور هست) سابقه هم ندارد بایدوارد دستور شویم دستور هم لایحه بودجه است و برای اینکه نظر آقای صدرقاضی تأمین شده باشد بنظربنده‌آخرجلسه ممکن است آقای فهیمی مطالبی‌که دارند باطلاع مجلس برسانند .

صدر قاضی ـ عوض این حرفها اگر اجازه میدادند کار تمام شده بود .

سنندجی ـ آقای فهیمی وزیر هستند هروقت باشد میتوانند صحبت‌کنند فرمایشات ایشان دستور نمیخواهد

وزیرمشاور (آقای فهیمی) ـ بنده خودم حس میکنم که‌مجلس برای‌گذراندن بودجه بیشترمستعداست‌وگذراندن بودجه هم اهمیت دارد شاید یك قسمت از عرایض بنده هم مربوط باشد بهمین نگذشتن بودجه بنابراین بهتراین است امروز بودجه مطرح شود در جلسه آینده اول جلسه بنده توضیحات لازم را خواهم داد . (صحیح است)

[۵ - بقیه مذاکره درگزارش کمیسیون بودجه راجع بمتمم قانون دوازدهم]

رئیس - شروع میکنیم به مذاکره در بودجه . آقای دکتر معظمی

دکتر معظمی - اجازه بفرمائید بنده راجع به بودجه یك تذکر لازمی داشتم تمنی میکنم آقایان باین گزارش که الآن آمده است توجه بفرمایند یك تبصره دارد تبصره چهارم ویك تبصره پنج در این دو تبصره ابداً در کمیسیون بودجه مذاکره نشده است و همینطور تبصره ششم اینها بهیچوجه در کمیسیون بودجه مذاکره نشده است و اینهم گزارش کمیسیون بودجه است و من تعجب میکنم چطور شده است که اینها یك مرتبه وارد ماده وزارت فرهنگ شده است وامروز مورد مذاکره میخواهند قرار بدهند درصورتیکه مجلس شورای ملی برای اینکه کار وزارتخانه ها معوق نماند در تاریخ ۲۲ امرداد ۱۳۲۲ اجازه داده است باینکه هر وزارتخانه جداگانه اگر یك مخارج اضافی و فوری داشته باشد به کمیسیون بودجه بیاورند و کمیسیون بودجه گزارش آنرا جداگانه به مجلس تقدیم کند آقایان همچو کاری را نکردند و اگر غفلت کرده اند نه تقصیر مجلس است و نه تقصیر کمیسیون بنابراین این تبصره چهار و پنج وشش برخلاف نظامنامه وسوابق مجلس شورای ملی وارد این گزارش شده است خواستم آقایان توجه بفرمایند درصورتیکه خود بنده نه مخالفت در قسمت بهداری دارم ونه در قسمت آبیاری و قبلاً هم نظر خودم را بآقای وزیر دارائی صحبت کردم که این قسمت احتیاجات را جداگانه بیاورند ولی اگر الآن از آقایان که اعضاء کمیسیون بوده‌اند سؤال بشود که این پول چه جور خرج میشود ما نمیتوانیم بگوئیم که بچه مصرفی خواهد رسید خواستم این موضوع بعرض آقایان برسد .

وزیردارائی - بنده از آقای دکتر معظمی متشکرم که همیشه در کارها تسهیلات فراهم میکنند ودر کمیسیون هم مساعدت فرمودند که این لایحه باین ترتیب به مجلس شورای ملی آمد خواستم خاطرشان را متوجه کنم که این خارج از آن چیزی نیست که در کمیسیون بودجه رأی داده شده منتها برای تسریع کار این سه موضوع که ضروری بود دراین تبصره‌ها باموافقت مخبر کمیسیون تقدیم مجلس شورای ملی شد برای سرعت درپرداخت هزینه‌های فوری وضروری وزارت بهداری و بنگاه کل آبیاری و وزارت راه است در بودجهٔ تفصیلی ۱۳۲۳ آنها منظور میباشد مقصود از این تقاضی این است که این اعتبارات قبل از انجام مقررات منظور در بند ب هزینه‌های آذر ماه قابل پرداخت باشد آنجا در بند ب تصویب فرمودید که اضافات و اعتبارات جدید بایستی با موافقت وزارت دارائی تهیه شود و بودجه جزئش جزء بودجه کل بیاید به کمیسیون بودجه و گزارش آن به مجلس تقدیم شود وخود آقایان تصدیق میفرمایند که آخر سال است تا این جریان را سیر کند همانطوری که آقای وزیر بهداری دیروز تصریح فرمودند از این آمبولانس‌ها استفاده نمیشود و کمکی هم به مرضی نمیشود حالا تقاضی میکنم که این اعتبارات را باین وزارتخانه‌ها که مورد احتیاج است داده شود والبته در آن ماده‌ای که دیروز تصویب فرمودید صورتهای جزئش معلوم میشود و کمیسیون بودجه بمجلس میآورد و این درحقیقت مثل یك آوانسی است مثل یك مساعده‌ایست که کار آقایان را راه میاندازد .

رئیس - آقای دهستانی مخالفید ؟

دهستانی - عرض کنم در موقع طرح یك لایحه در صورتیکه مورد بحث مربوط بهمان لایحه باشد یعنی مربوط ببودجه باشد مربوط بدوازدهم باشد مانعی ندارد که وزیر در آن تغییر وتبدیل بدهد واین موضوع بودجه هم چندروز است همه را معطل کرده وامورات دولت درحقیقت میتوان گفت ازاین تأخیر خیلی معطل ومعوق مانده است بنده خواستم از آقای دکتر معظمی تقاضا کنم که مساعدت بکنند بلکه امروز این کار خاتمه پیدا بکند .

رئیس - دیروز اگر خاطر آقایان باشد مذاکرات راجع باین ماده ختم شد پیشنهاد آقای طوسی هم خوانده شد حالا

باید وارد پیشنهاد ها بشویم آقای طوسی در جلسه سابق پیشنهادی داده بودند .

طوسی - راجع باین تبصره‌ها تکلیف معلوم نشد پیشنهاد دیروز بنده مربوط باین بود که آن قسمت ج مربوط به احتیاجات بهداری اول مطرح شود . (مهندس فریور - قسمت ج کدام است ؟) سه فقره تبصره هائی که ملاحظه فرمودید آقای وزیر دارائی دادند بندج بود .

فرهودی - آن غیر ازاین است .

طوسی - آقای فرهودی گوش بدهید چرا اینقدر اصرار دارید بنده آن پیشنهاد خودم را پس میگیرم بامید اینکه این ماده واحده امروز تمام بشود وتصویب بشود که ضمناً قسمت بهداری هم تأمین شده باشد

ثقة الاسلامی - بنده در جلسه گذشته اجازه خواستم راجع بماده واحده صحبت کنم اجازه میفرمائید ؟

رئیس - پیشنهادات مطرح است آقا . پیشنهاد آقای سیف پور فاطمی :

بنده پیشنهاد میکنم تبصره ٦ بطریق ذیل اصلاح شود .

تبصره ٦ - اعتبار اضافی بمبلغ ده میلیون ریال برای احتیاجات ساختمانی وتعمیرات فوری وزارت راه داده میشود که طبق برنامه‌ای که بوسیله وزارت راه تهیه و بتصویب وزارت دارائی رسیده است مورد استفاده قرار گیرد .

رئیس - آقای سیف پور

جمعی از نمایندگان - این که همان تبصره ششم است

سیف‌پور - خیر . این پیشنهاد غیراز تبصره شش است . تبصرهٔ ششم این است که اعتبار اضافی بمبلغ ده میلیون ریال برای احتیاجات ساختمانی وتعمیراتی فوری وزارت راه داده میشود که طبق برنامه‌ای که بوسیله وزارت راه تهیه وبتصویب وزارت دارائی میرسد مورد استفاده قرار گیرد . ولی غرض بنده این است که وزارت راه دراول سال آمده است ویك برنامه تنظیم کرده است وزارت دارائی هم تصویب کرده است و برنامه اش آمده است به کمیسیون بودجه یك قسمت از این شروط را پیش‌بینی کرده است حالا تازه یك قسمت بواسطه نگذشتن بودجه راکد مانده است مثل راه از نایه اصفهان که تقریباً ده میلیون تومان خرج آن کرده اند درزمستان امسال کلیه پلهای این راه خراب شده است وقریب دومیلیون تومان بدولت ضرر وارد آورده است حالا این تبصره میگوید بعد از این باید دومرتبه برنامه تهیه بکند ووزارت دارائی تصویب بکند و این پول خرج بشود یعنی تعلیق به محال . تا آخر سال هم این بودجه ، تا این بودجه بگذرد تمام برنامه ده ماه را بهم بزنند یك برنامه دیگر مطابق مقتضیات امروز که معلوم نیست چه خواهد بود دومرتبه میبرند دروزارت دارائی معلوم نیست چه مدتی دروزارت دارائی خواهد ماند ومعلوم نیست که رئیس کل دارائی موافقت بکند یانکند و و بنابراین هیچ عملی انجام نشده است و بنده خواستم از آقای وزیر دارائی تمنی کنم که برنامه‌ای که بتصویب رسیده است که مال امسال است این ده میلیون بمصرف همان برسد

رئیس - آقای دکتر زنگنه

دکتر زنگنه - بنده راجع بجواب اینمطلب خواستم اعتراضی به هیئت رئیسه عرض کنم و آن این است که اینجا شش تبصره است وقتی که صحبت میشود پیشنهاد راجع به تبصره شش را میخوانند و اینجا صحبت میشود و معلوم نیست که تکلیف آن چه میشود وخواستم عرض کنم دستور بفرمایند به منشی ها که پیشنهاد ها را ملاحظه بفرمایند هر کدام را که مربوط به تبصره اول است اول بخوانند که مطلب معلوم شود آنهائی که راجع به هیچکدام از تبصره‌ها نیست بعد بخوانند (صحیح است) و ماده الحاقیه باشد و قسمت هر پیشنهادی را در مورد خودش بخوانند .

رئیس - پیشنهاد آقای دکتر مصدق :

امضا کننده تبصره ذیل را بعنوان تبصره ماده چهارم پیشنهاد مینمایم . تبصره ٤ - اعتبارات بودجه دانشگاه هرسه ماه بسه ماه قبلاً دراختیار دانشگاه گذارده میشود که برطبق مقررات شورای دانشگاه بمصرف برسد دانشگاه مکلف است همه ماهه صورت حساب خود را بدیوان محاسبات ارسال نماید .

دکتر مصدق ـ بنده فعلاً این پیشنهاد را پس میگیرم

رئیس ـ پیشنهاد آقای دکتر شفق :

تبصره ـ وزارت فرهنگ مکلف است گذشته از تهیه مقدمات اجرای ماده دوازده . . .

طباطبائی ـ این تبصره ها را بعد بخوانند

ملك مدنی (بجای مخبر) ـ همانطورهم که آقای دکتر زنگنه تذکر فرمودند بنظر بنده باید اول تکلیف این تبصره هائی که پیشنهاد شده است یکی یکی خوانده شود وتکلیفش معلوم بشود بعداین پیشنهادهای اصلاحی خوانده شود وشور بشود .

رئیس ـ تبصره یك خوانده میشود :

تبصره ۱ ـ اجرای اشل ماده ۱۲ قانون تعلیمات اجباری موضوع ماده واحده مصوب نهم مهرماه ۱۳۲۳ از اول دیماه ۱۳۲۳ خواهد بود

رئیس ـ مخالفی نیست ؟ پیشنهادآقای حاذقی :

پیشنهاد میکنم تبصرهٔ زیر بماده دوم افزوده شود وزارت دارائی مجاز است .

حاذقی ـ این نیست آقا . پیشنهاد شده است در این تبصره بجای از اول دی از اول مهر داده شود .

وزیردارائی ـ بنده حق پیشنهاد تجزیه ندارم ولی خواستم یك نظری عرض کنم به آقایان برای اینکه مطالب باقی نماند یکی یکی آن پیشنهادات خوانده شود مجلس در آن پیشنهاد رأی میدهد یا نمیدهد آن پیشنهاد تمام بشود همینطور یکی یکی برویم جلو آنوقت اگر چیزهای اضافی باشد آخر خوانده شود والا بااین ترتیب بنظر بنده نمی آید مطلب تا یکسال دیگر هم حل بشود

رئیس ـ پیشنهاد آقای حاذقی:

بنده پیشنهاد کردم تبصره یك ماده هشتم که فعلا ماده پنج شمرده میشود حذف و اجرای اشل قانون تعلیمات اجباری از ماه مهر اجرا شود.

رئیس ـ حاذقی .

حاذقی ـ عرض کنم برای مصارف فرهنگی مجلس شورای ملی یك قانونی تصویب کرد و مخصوصاً درکابینه سابق که آقای کاظمی وزیر فرهنگ بودند باتوضیحات کافی که ایشان دادند مجلس موافقت کرد نصف اعتبار سالیانه اضافی که عبارت ازدومیلیون ونیم تومان بود طوری مصرف بشود که آموزگاران و دبیران که استخدام میشوند وهمچنین نسبت بترفیعاتی که جزء ماده دوازده وپانزده قانون تعلیمات اجباری است از اول مهر اجراء شود بنابراین درحقیقت همانطور که یکی از آقایان نمایندگان گویا آقای دکتر زنگنه بودند فرمودند دراین قانون اخیر خود دولت می خواهد آن قانون را از اعتبار وارزش بیندازد اگر آقایان توجه داشته باشند در تمام حوزه های فرهنگی کشور امروز بین آقایان آموزگاران و دبیران یك نگرانی هست که مرتب تلگراف میکنند واین تلگرافها برای همه آقایان رسیده است زیرا اکثر اینها رونوشتهای متعدد دارد که بدست ما میرسد وهمه معلمین انتظار دارند که یك اضافه اعتباری برای فرهنك تصویب بشود این را دیگر دولت دیه در نیاورد از اول مهر بجای اینکه این پول صرف چیزهای زاید بشود این اضافه را به معلمین بدهند زیرا که آقایان تصدیق می فرمایند که معلمین طبقه زحمتکش مملکت هستند واز همه کس بیشتر استحقاق رعایت و کمك و مساعدت دارند و حالا موقع این کمك است من در خارج صحبت کردم گویا آقای وزیر فرهنگ نظرشان این است که یك هزینه های ضروری هست برای مبلمان مدارس ویك مخارج لازمی برای اسباب و اثاثیه مدارس اجازه بدهند که این اضافه حقوقها از اول مهر داده شود من پیشنهاد میکنم که آقایان موافقت بفرمایند که پرداخت این اضافه حقوقها طبق آن قانونی که مجلس تصویب کرده است و درحقیقت باید اجرا شود از همان اول مهر اجرا شود زیرا این درحقیقت موجب یأس و تأثر و افسردگی تمام معلمین است و آقایان معلمین از اطراف یك عده از آقایان را باتلگراف حضوری احضار کرده اند که باین شکایتشان رسیدگی بفرمایند حالا بسته است بنظر آقایان .

صادقی ـ این پیشنهاد خرج است .

حاذقی ـ مجلس تصویب کرده است که شش ماهه بآنها داده شود .

رئیس ـ آقای دکتر طاهری .

دکتر طاهری ـ اولاً من یك اصلاحی دراین ماده واحده خواستم بکنم که لازم است آقای وزیر دارائی توجه بکنند در این ماده واحده چهار قانون علیحده دارد وسه تبصره که مربوط بیك قسمتش است واینکه همه اینها را بصورت تبصره نوشته اند اصلاً معنی ندارد این تبصره مربوط بهمان ماده ایست که درش نوشته شده است اما آن تبصرهٔ راجع بآبیاری ربطی باین ندارد این ماده واحده دارای الف و ب است الف راجع بفرهنگ ب راجع بآبیاری ج راجع ببهداری دال راجع بوزارت راه این چهار بند چهارقانون است که ربطی بهم ندارد آنوقت تبصره یك ودو وسه راجع بقسمت الف است این رابنده پیشنهادمیکنم مطالبی که ربطی بهم ندارد اصلاحش بفرمایند .

(وزیر دارائی ـ قبول میکنم) اما موضوعی را که آقای حاذقی فرمودند و قانونی هم برایش گذشت آن قانون این است که اعتباری برای ترفیع و اضافات تمام مستخدمین وزارت فرهنگ اعم از معلمین و غیر معلمین بود آن هم رفته بود جزء این اعتبار از بین رفت یعنی آنها محروم میشدند و راه این این است که سه ماه این اضافات را عقب بیندازند ولی بهمه هم ترفیعات داده شود و هم حقوق مطابق قانون تعلیمات اجباری و از این جهت که حالا اعتباری ندارند که ازاول مهرماه بدهند مجبور میشوند که بهمه سه ماهه بدهند .

ملك مدنی (بجای مخبر) ـ بنده با این نظر آقای دکتر طاهری از نظر فرمول و ماده بندی موافق هستم و بهتر هم همین است سابقه هم دارد الف وب وج ودال باحروف تهجی باشد بهتر است تبصره موضوع ندارد .

رئیس ـ آقای ملك مدنی تکرار بفرمائید آقای هاشمی متوجه نبودند این جا درنظر بگیرند .

ملك مدنی ـ همانطور که آقای دکتر طاهری فرمودند باید ترتیب این ماده واحده ترتیب حروف تهجی باشد و تبصره ها دنبالش باشد . (وزیر دارائی ـ همینجور هم بنده پیشنهاد کردم) خواهش میکنم آقای حاذقی پیشنهادشان را پس بگیرند .

رئیس ـ آقای حاذقی پس میگیرید ؟

حاذقی ـ بنده پس نمیگیرم، تصدیق میفرمائید که این یك تضییع حقی است که دولت کرده است درصورتیکه این را مجلس تصویب کرده است چرا برای این پول یك مصارف دیگر تهیه شده است و از طرف دیگر تمام آقایان معلمین نسبت باین موضوع گله میکنند که . . .

رئیس ـ آقای حاذقی شما صحبتتان را کرده اید خواستم ببینم پس گرفتید یاخیر ؟

طباطبائی - رأی هم نگیرید این پیشنهاد خرج است .

ملك مدنی ـ آقای حاذقی معلوم شد توجه بتوضیح آقای دکتر طاهری نداشته موقعیکه آن قانون گذشت دولت در نظر نداشت اضافات وترفیعات را به مستخدمین دولت بطور کلی بدهد و در سال ۱۳۲۳ این یك توجهی بود که کمیسیون بودجه داشت و دولت هم موافق بود . بعد در آن گزارش که ما بمجلس دادیم و مجلس موافقت نکرد قرار شد اضافات وترفیعات مستخدمین دولت داده شود کارمندان وزارت فرهنگ هم که قسمت مهمشان استاد و دبیر و معلم هستند وآنها هم مشمول این قانون شدند بنابراین لازم بود که در آن قانون از نظر اعتبارات تجدید نظری بشود این بود برای اینکه درواقع بتوانند این کار را بکنند این سه ماه را حذف کردند که بتمام کارمندان وزارت فرهنگ این اضافات و ترفیعات داده شود زیرا تبعیض که نمیشد بکنند بیك دسته شان اضافاتی بدهند و بیك دسته ندهند بنابراین جنابعالی هم موافقت بفرمائید و اساساً نظر جنابعالی هم تأمین شده است نظر شما این است که بطور کلی بین کارمندان و مستخدمین وزارت فرهنگ این اضافه تقسیم شود مطابق معلومات وسوابقی که دارند همین نظر هم تأمین شده است .

حاذقی ـ عقیده بنده این بود که معلمین براعضاء اداری معارف مقدم باشند حالا اگر مجلس اینطور تصمیم میگیرند بنده هم پس میگیرم .

رئیس ـ پیشنهاد آقای دکتر شفق :

دکتر شفق ـ پس میگیرم .

طوسی - الف تبصره یك شد و خوانده هم شد باید تبصره دوم را بخوانیم .

هاشمی - عرض میشود پیشنهادات زیادی بعنوان تبصره بر تبصره‌ها و بعنوان پیشنهاد بر پیشنهادات رسیده که اگر بخواهیم اینها را کلاسمان بکنیم وقت مجلس خیلی گرفته میشود اگر هم متوجه باشید ممکن است مربوط کرد هم با اصل ماده هم با تبصره ها اجازه بفرمائید بترتیبی که رسیده بخوانیم تکلیف اینها معین شود که وقت مجلس گرفته نشود .

رئیس - پیشنهاد آقای دکتر شفق :

پیشنهاد میکنم تبصره زیرین بماده پنج (۸) لایحه بودجه دو دوازدهم اضافه شود .

تبصره - در صورتیکه افرادی از طبقه‌ای معلمین یا از دستیاران وپزشکان بیمارستانی پس از انجام تعهدات خود بر طبق مقررات و قوانین حق ارتقاء بطبقه دیگر پیدا کنند وزارت فرهنگ میتواند پایهٔ جدید آنان را ازروی آخرین حقوقی که دریافت میکنند تعیین کند وپایه کسانی از این طبقات که قبلاً حق ارتقاء پیدا کرده‌اند نیز بهمین قرار تعیین خواهد گردید .

رئیس - آقای دکتر شفق

دکتر شفق - موضوع این است که یك اشخاصی دریك پایه هستند فرض بفرمائید یك دبیری است که پانزده سال بیست سال تدریس کرده‌است وحدود چهارصد تومان حقوق دارد بعد مقرراتی را که برای ترقی کردن از مقام دبیری و رسیدن به دانشیاری است عمل میکند فرض کنید امتحان دکترا میدهد ونظایر این بعد دانشیار میشود آنوقت بجای چهارصدتومان که حقوق حقه اواست تازه پایه یك دانشیاری باو میدهند ومیگویند حقوق تو دویست تومان شد وتصور میکنم که حقاً و انصافاً همان حقوقی را که دارد باید پایه رتبه جدیدش بشود و انصاف نیست که بعد از بیست سال خدمت چهارصد تومان حقوق بواسطه اینکه میخواهد ترقی کند وامتحان میدهد پایه حقوق جدیدش قرارنگیرد بنده پیشنهادم این است که همان حقوق سابقش مبنای پایه جدیدش بشود وتصور نمیکنم که اشکالی در این باشد .

وزیر دارائی - بنده تصور میکنم که این مواد همانطوری که الان عرض کردم باید بماند برای موقع قانون استخدام حالا ملاحظه بفرمائید مایك پولی یك اعتباری میخواهیم موقع اینها نیست ، یا کسی میرود دنبال پایهٔ این آدم نباید زیاد دنبال پول باشد یا کسی دنبال پول میرود دنبال پایه نباید باشد دیگر هردو را نمیشود باهم جمع کرد برای اینکه یك کسی هم قراردادی میشود باقرارداد پولهای اضافی میگیرد با قرارداد دیگر نمیتواند درجه بزند یك کسی میرود دنبال رتبه و پایه البته پول کمتر گیرش می آید این یك نظری است که شاید بنده با نظر آقای دکتر شفق موافق باشم ولی الان که شما پیشنهاد میکنید فکر ما حاضر نیست برای اینکار والبته اگر فکرمان حاضر بود برای اینکار ممکن بود این عمل هم بشود ولی وسط یك مطلبی پیشنهاد میفرمائید که حقوق فلان رتبه پایهٔ فلان رتبه بشود اصلاً حواس آدم پرت میشود .

رئیس - پیشنهاد دیگر آقای دکتر شفق :

وزارت فرهنگ مکلف است گذشته از تهیهٔ مقدمات اجرای اجباری ماده ۱۲ و ۱۵ قانون تعلیمات اجباری ترتیبی هم برای آنهائی که سالها سابقهٔ معلمی داشته وبعللی مشمول دوماده فوق نیستند بدهد و آنرا بشکل ماده الحاقیه هرچه زودتر به مجلس بیاورد .

رئیس - آقای دکتر شفق

دکتر شفق - عرض کنم بنده در تمام این لایحه بودجه دو پیشنهاد دادم و اینها را هم کمی مطالعه کرده‌ام و اگر آقایان توجه می‌فرمایند که عرض کنم آنکه پیشنهاد سابق بود که توجه نفرمودند و آقای وزیر دارائی تصور نمیکنم در این باب انصافی بکار بردند خواهش میکنم این را توجه بفرمایند دو سه دقیقه بیشتر وقت آقایان را نمیگیرم . در تمام دانشگاه نباید شش هفت نفر باشد بنده عدهٔ قطعی را نمیدانم ولی عده معدودی هستند که پانزده سال بیست سال زحمت کشیده اند الان با رتبهٔ دبیری چهارصد تومان حقوق میگیرند فرض کنید اگر امتحان دکترا بدهند میتوانند از دبیری ترقی کنند دانشیار بشوند اگر کسی این مقررات

را بجا آورد ودانشیار شد بعد از یك عمر زحمت ما بگوئیم چون دانشیار شدی پایه اول دانشیاری دویست تومان است یعنی چهارصد تومان شما شد دویست تومان وراه ترقی را ببندیم بنده تصور میکنم که راه ترقی را نباید بست ودراین مواقع پابند نبودن باین مقررات بهتر است وهمان حقوق سابق مأخذ پایه جدید قرار بگیرد . این پیشنهاد اولی بنده بود که هنوز رأی داده نشده است (طباطبائی - پس چیزی اضافه داده نخواهد شد ؟) خیر همان حقوق سابق است. تبصره دوم پیشنهادی بنده هم مربوط باجرای ماده دوازده و پانزده قانون تعلیمات اجباری است ، شاید همه آقایان تلگرافهای متعدد از آقایان آموزگاران و دبیران دریافت کرده‌اند که همهٔ اینها بواسطه اینکه در آن قانون تعلیمات اجباری (آقای دکتر سیاسی هم بهتر است توجه بفرمایند) یکی دوسه شرط هست یك عده از معلمین هستند که مشمول این دوسه شرط نیستند ولی از طرف دیگر سوابقی دارند فرض کنید معلمی هست که کنتراتی است ولی پانزده سال بیست سال سابقه تدریس دارد از یك لحاظ مشمول این ماده نمیشود آن یکی دیگر کنتراتی نیست دولتی است ولی یك اشکال دیگری پیدا میکند که سنوات خدمتش یکسال کمتر ازمدت مقرر است (آقای مجد ضیائی توجه بفرمائید) بنده خواستم یك پیشنهاد معینی با یك سنوات معینی یا شرایط معینی پیشنهاد کنم خیال کردم شاید اشکال دیگری پیدا کنید و از قراری که اطلاع دارم از آقایان یکی دو نفر دیگر در همین موضوع که راجع بماده دوازده و پانزده است پیشنهاد فرموده اند پیشنهاد بنده کلی است یعنی این وظیفه را ارجاع کنیم بوزارت فرهنك وراه صواب هم این است که وزارت فرهنك مکلف باشد یك ماده الحاقیه بیاورد که ما را از این گرداب و اشکال ماده پانزده قانون تعلیمات اجباری خلاص کند و عام باشد یعنی مانع وجامع باشد یعنی بعد از مطالعه وزارت فرهنك باشد واگر ما مستعجلاً پیشنهاد بکنیم ممکن است یکعده را نجات بدهیم ولی بازاشکال پیدا خواهد شد ولی بهتر است ایشان یك ماده جامعی را بیاورند که یکعده زیادی را راحت بکنند

ملك مدنی (بجای مخبر) - عرض کنم این تبصره دوم آقای دکتر شفق یك تکلیفی برای دولت ایجاد میکند و آن این است که دولت درمدت معینی هراصلاحی که قانون تعلیمات اجباری دارد تهیه کند وبه مجلس بیاورد بنظر بنده اشکالی ندارد دولت هم ظاهراً موافق باشد ولی این عبارتش یکقدری اشکال دارد واصلاح لازم دارد اینجا گفته میشود وزارت فرهنك مکلف است گذشته از تهیه مقدمات اجرای ماده ۱۲ و ۱۵ قانون تعلیمات اجباری ترتیبی هم برای آنهائی که سالها سابقهٔ معلمی داشته وبعللی مشمول دو ماده فوق نیستند بدهد و آنرا بشکل ماده الحاقیه هرچه زودتر به مجلس بیاورد بنظر بنده این کلمه هرچه زودتر و ترتیبی بدهد این یکقدری استیل خوبی نیست اگر اجازه بفرمائید یك اصلاحی بشود که دولت هم موافقت داشته باشد .

دکتر شفق - مطلبش را قبول کنند بعد اصلاح شود .

وزیر فرهنك - بنده پیشنهاد دوم آقای دکتر شفق را قبول میکنم .

ملك مدنی - با اصلاحاتی که در عبارت خواهد شد .

رئیس - رأی گرفته میشود به پیشنهاد اول آقای دکتر شفق آقایانیکه موافقند قیام فرمایند (عده کمی برخاستند) تصویب نشد . پیشنهاد آقایان : هاشمی ، تجدد ، صفوی طوسی ، فرهودی :

بنده تبصرهٔ ذیل را پیشنهاد مینمایم :

تبصره - وزارت فرهنك میتواند کارمندان پیمانی خود را که ازلحاظ دارا نبودن یاعدم کفایت مدت خدمت تدریس مشمول ماده ۱۵ قانون تعلیمات اجباری نمیشوند درصورت داشتن لااقل پنجسال پیشینهٔ خدمت با پایه اداری از روی مأخذ حقوقی که فعلاً دریافت می‌کنند بخدمت رسمی بپذیرد مشروط بر آنکه پایه‌ای که بآنها داده میشود از پایه‌ای که بااحتساب مدت خدمت بموجب ماده ۲۳ قانون استخدام کشوری بآنها تعلق میگیرد تجاوز ننماید .

رئیس ـ آقای هاشمی

هاشمی ـ عرض میشود بنده بطور اختصار توضیح میدهم برای اینکه خود ماده رسا است ما منظورمان این بود که لااقل وزارت فرهنك که کارهایش بردو قسمت است تدریس و اداری و در ضمن از ده دوازده سال پیش بطور مختلف دبیرانی استخدام شده اند عده ای هستند که رتبهٔ اداری دارند وپانزده سال است مشغول تدریس هستند عده ای هم بعکس لااقل وزارت فرهنك با اینکه اجرای قانون تعلیمات اجباری هم در پیش هست وضع استخدامیش یك صورت جامعی بشود که تبعیض در کار نباشد واضافه خرجی هم در این نیست هرکس که خدمت کرده است یعنی درس داده است ورتبهٔ اداری دارد یا قراردادی است با همان حقوق تبدیل شود برتبهٔ رسمی سابقاً هم همین را ماشین کردم دادم خدمت آقای وزیر فرهنك چهار پنج روز قبل دادم ایشان ملاحظه بفرمایند ونظریه خودشان را راجع به این پیشنهاد بفرمایند.

ملك مدنی (بجای مخبر) ـ عرض کنم در آن ماده ای که آقای دکتر شفق پیشنهاد کردند این نظریه تأمین میشود ولی آنجا باید یك ضرب الاجلی قرار بدهیم یعنی یك مدتی معین کنیم که درآن مدت اصلاحاتی که لازم است در آن قانون بعمل بیاورد و تقدیم مجلس بکند و البته این ترتیب بهتر است ولی این پیشنهاد در قانون استخدام بنظر بنده اشکال ایجاد میکند و ممکن است در اینموقع با عدم توجه بتمام نکات یك راه صحیحی بدست نیاید و بنده هم نظر آقای هاشمی را بجای خودش صحیح میدانم و موافقم ولی موافقت بفرمایند که در آن پیشنهادی که تصویب شد ما دولت را مکلف کنیم در ظرف یك ماه یك لایحه ای بیاورد که مجلس هم با دقت مطالعه کند و حقوق اشخاصی که در قانون سابق ملحوظ نشده است تأمین شود و بعد هم بصورت یك قانون جامعی از مجلس بگذرد (صحیح است)

وزیر فرهنگ ـ تبصره ای که پیشنهاد شده است البته قابل قبول است ولی چون آقای دکتر شفق یك مادهٔ پیشنهاد کردند ومخبر کمیسیون ودولت قبول کردند موافقت بفرمائید تمام این مطالب جزء آن مطلب حل بشود زیرا بنده اینطور استنباط کردم که چندین پیشنهاد دیگر هم هست که ممکن است آنها وقتی باهم نباشد وهریك را جداگانه درنظر بگیریم موجب اختلال شود وبنظر بنده همان ترتیبی که آقای دکتر شفق پیشنهاد کردند بهتر است و تمام این مطالب درآنجا در نظر گرفته میشود.

طوسی ـ چون بنده هم این پیشنهادرا امضاء کرده ام موافقت میکنم که در همان لایحه ای که میآورند در ظرف یکماه در نظر گرفته شود.

ملك مدنی ـ بنظر بنده این اصلاح اگر در ضمن لایحه ای که وزارت فرهنگ تنظیم میکند وبمجلس میآورند اگر در نظر گرفته شود بهتر است و درآنجا بطور اساسی سعی خواهد شد اشکالاتی که در کار مستخدمین فرهنگی مخصوصاً هست رفع شود وهمانطور که گفته شد درآن پیشنهاد هم قید میشود در ظرف یکماه لایحه اش را بیاورند.

هاشمی ـ بنده هم قبول میکنم.

صفوی ـ بنده هم قبول میکنم و در ظرف یکماه هم اضافه شود.

ملك مدنی ـ اضافه میشود.

رئیس ـ پیشنهاد آقای دکتر مصدق قرائت میشود:

تبصره چهارم ـ دانشگاه مجاز است کلیه هزینه های علمی و فنی مربوط بدانشگاهها را در حدود اعتبارات مصوب مجلس شورای ملی طبق مصوبات شورای دانشگاه که اختیار جرح و تعدیل در مواد مربوطرا نیز خواهد داشت مستقیماً انجام داده صورت حساب خودرا بوزارت دارائی ارسال دارد.

رئیس ـ آقای دکتر مصدق.

دکتر مصدق ـ یك اعتباراتی دربودجه وزارت فرهنگ هست که مربوط بدانشگاه است دراین چندسال این اعتبارات تابع قانون محاسبات عمومی بوده است یعنی هروقت برای دانشگاه یك احتیاجاتی بوده است دانشگاه بوزارت دارائی پیشنهاد میکرده است و یك اشخاصی که هیچ صلاحیت

رسیدگی باین احتیاجات نداشته اند رسیدگی میکرده اند و اشکالی ایجاد میشده است درصورتیکه تشخیص تهیه بعضی لوازم دانشگاه ازصلاحیت خود دانشگاه است ودراین سنوات یك دخالتهائی کرده اند یك چیزهائی گفته اند که اساساً موضوع دانشگاه از بین رفته است فرض بفرمائید دانشگاه کتاب خواسته است مأمور وزارت دارائی گفته است دانشگاه کتاب لازم ندارد این حقیقةً خیلی بد است که یك اعتباراتی برای دانشگاه باشد و یك دستگاهی با این مخارج در این مملکت تأسیس بشود ولی بعلت یك اشکالاتی احتیاجی که دانشگاه دارد تهیه نشود و اعتباری هم که دارد صرفه جوئی بشود در صورتیکه دانشگاه باید استقلال داشته باشد و باید خودش بتواند وسائل کار خودش را فراهم کند دانشگاه در همه جا استقلال مالی دارد وماده ۷ قانون تأسیس دانشگاه هم این مسئله را تأیید میکند ولی متأسفانه در این مملکت تا کنون اجرا نشده است دانشگاهی که نتواند وسائل کارش را فراهم کند مثل یك نویسندهٔ میماند که نوشت افزار نداشته باشد باید وسائلی در دست داشته باشد که بتواند کارخودش را بکند و از اعتباراتی که دارد استفاده کند این است که بنده استدعا میکنم آقای وزیر دارائی و آقای مخبر کمیسیون با این پیشنهاد موافقت بفرمایند که دانشگاه ازاین اعتبارات خودش بتواند هر کاری را که مقتضی میداند بکند و حساب این مخارج را بوزارت دارائی رد کند اگر بناشد که مجلس شورای ملی به دانشگاهی که مرکب ازهیجده نفر استاد است ومرکب از اشخاصی است که مربی رجال این مملکت هستند از اشخاصی که روزنهٔ امید این مملکت هستند اعتماد نکند وبیك مفتش وزارت دارائی اعتماد کند حقیقةً امیدی ازاین دانشگاه نمیشود داشت وهیچوقت کارهای آن درست نخواهد شد و بنده استدعا میکنم آقایان موافقت بفرمایند که این پیشنهاد بنده تصویب شود که انشاء الله دانشگاه بتواند آن وظایفی را که دارد انجام بدهد.

رئیس ـ آقای امیرتیمور.

امیر تیمور ـ عرض کنم فرمایشات جناب آقای دکتر مصدق همه اش صحیح بود لکن بنظر بنده باقانون اساسی موافقت ندارد (دکتر زنگنه ـ چرا موافقت ندارد؟) توجه بفرمائید بعرض بنده تا عرض کنم قبل از توجه بعرض بنده نفرمائید چرا. بنظر بنده باقانون اساسی موافقت ندارد البته بدانشگاه از حیث خرج باید استقلال داده شود واستقلال هم داده شده است اما حساب دانشگاه و بودجهٔ دانشگاه را مثل یکی دیگر ازمؤسسات فرهنگی کشور باید وزارت فرهنك تهیه بکند و آن را بگذراند و بدانشگاه بدهد که دانشگاه بموقع عمل واجرا بگذارد دانشگاه نمیتواند مستقلاً بودجهٔ خودش را بدون اینکه تحت نظر یك وزارتخانه ای باشد بمجلس شورای ملی بدهد یعنی قانون اساسی اجازه نمیدهد. بنده بااصل نظر آقای دکتر مصدق کاملاً موافقم که باید تمام نواقص دانشگاه را مرتفع کرد و وسایل کار آن را فراهم کرد بودجه میخواهد باید بهش داد آدم میخواهد برایش تهیه کنند، کتاب میخواهد تهیه کنند تمام لوازم دانشگاه باید فراهم شود اما در تحت نظر وزارت فرهنگ دانشگاه هم یکی ازمؤسسات وزارت فرهنگ است دانشگاه عبارت از اجتماع دانشکده های مملکت است که درآنجا یك شورائی تشکیل میدهند بنام شورای دانشگاه این باید تحت نظر وزارت فرهنگ اداره شود و از نظر اینکه این پیشنهاد باقانون اساسی موافقت ندارد بنده با پیشنهاد ایشان مخالف هستم.

رئیس ـ آقای دکتر سیاسی.

دکتر سیاسی (وزیر مشاور) ـ بنده خیلی تعجب میکنم آقای امیرتیمور که همیشه نسبت بفرهنگ و دانشگاه نظر موافق داشته اند مخصوصاً در دورهٔ گذشته ایشان عضو کمیسیون بودند در قسمتهای دیگر مربوط بدانشگاه نظر موافق داشتند و گویا فراموش فرمودند که در قانون تأسیس دانشگاه قید شده است در ماده ۷ که دانشگاه دارای شخصیت حقوقی و و استقلال اداری و مالی است و اگر قانون گذار این را قید کرده است برای این بوده است که متوجه بوده اند که کارهای بزرگ علمی تحقیقات علمی اینها نمیتواند مثل تحصیلات در مدارس ابتدائی و متوسطه باشد (صحیح است) دانشگاه باید از سیاست دور باشد تغییر دولت و وزیر فرهنگ در

دانشگاه تأثیر نکند چون در آنجا باید یك کارهای علمی انجام شود در آزمایشگاهها و در کتابخانه‌ها و در قسمتهای دیگر اگر بنا باشد که هر دولتی که می آید هر کس را که میل دارد بیاورد یا هر کس را میخواهد اخراج کند در کارهای دانشگاه اخلال بکند عملی نیست ما نباید خودمان یك کارهائی را اختراع کنیم باید از ممالك دیگری که از ما تجربهٔ بیشتری دارند تقلید کنیم تمام جاهای دنیا دانشگاه‌ها مستقل هستند وسیاست در آنجا دخالت ندارد این جا هم قانون همینطور معین کرده است البته شخص وزیر فرهنگ مطابق قانون دانشگاه نظر عالی دارد ما هم نگفتیم که وزیر فرهنگ نظر ندارد و این چیزی هم که پیشنهاد شده است بهیچوجه نمیرساند که نظارت وزیر فرهنگ از بین میرود و این تبصره هم که پیشنهاد شده است با موافقت نظر دولت و آقای مخبر کمیسیون تهیه شده و من تصور میکنم که آقایان نمایندگان مجلس شورای ملی که همیشه حامی علم بوده‌اند و تصدیق میفرمایند که مملکت ما باید امروز عوض یك دانشگاه ده‌ها دانشگاه در شهرهای بزرگ ایران باشد با این تبصره موافقت بفرمایند ما داریم و نداریم یك دانشگاه داریم و یك عده قریب سیصد چهار صد نفر استادان زحمت کشیده که یکعدهٔ آنها مورد احترام همه هستند آنجا زحمت میکشند کار میکنند اگر بخواهند همانطور که بافلان اداره رفتار میشود با آنجا هم رفتار شود این عملی نیست همانطور که فرمودند کتاب لازم داریم میگویند بنویسید بکار پردازی وزارت دارائی بآنجا که نوشته میشود بعد از مدتی جواب میدهند که این کتابها بدرد شما نمیخورد برای دانشکده علوم بعضی لوازم آزمایشگاه مورد لزوم بود ما خودمان میتوانستیم آن اثاثیه آزمایشگاه را به هزار و پانصد تومان بخریم اجازه خواستیم بخریم گفتند نمیشود باید خودمان بخریم سه ماه معطل کردند و همان را هشت هزار تومان خریدند چند ماه معطلی و چند برابر گرانتر و بنده تمنا میکنم مجلس شورای ملی که همیشه اوقات حامی علم فرهنگ بوده است با این پیشنهاد موافقت بفرمایند و در این پیشنهاد کاملاً رعایت قوانین و مقررات شده است و هیچ اشکالی ندارد .

رئیس ـ در پیشنهاد یکنفر عضو کمیسیون فقط میتواند حرف بزند و بعد رأی گرفته میشود حالا هفت هشت نفر آقایان اجازه خواسته اند برطبق نظامنامه نمیشود اجازه داد . آقای نخست وزیر .

نخست وزیر ـ من گمان میکنم آقای امیرتیمور توجه باین پیشنهاد نفرمودند و اگر توجه میفرمودند این اشکالی که فرمودند مرتفع میشد مقصود از این پیشنهاد این نیست که دانشگاه استقلال تام و تمام داشته باشد آن قسمت را قانون معین کرده است که دانشکده‌ها یا دانشگاه استقلالشان در چه قسمت است و البته باوزارت فرهنگ هم روابطی دارد و در خود ماده هم معین و مصرح است در این پیشنهاد هم که آقای دکتر مصدق فرموده‌اند مقصود حقوقات پرسنلی نیست (دکتر مصدق ـ همینطور است) هزینه‌های دانشکده‌ها را ایشان پیشنهاد کردند که باتصویب شورای عالی دانشگاه آن مخارج و هزینه‌ها بعمل بیاید و فقط نقطهٔ نظر این است که آن هزینه‌ها از آن مقرراتی که هست خارج شود تا بتواند دانشگاه یك تصمیمات لازم و بموقعی بگیرد البته این قسمت هم یك چیز مهمی نیست بجهت اینکه تا یك حدی هم ملاحظه شده که اگر بخواهند یك دستگاههائی بهتر کارهایشان پیشرفت کند اگر تا یك حدی این استقلال را داشته باشند شاید مفیدتر باشد حالا هم که دولت موافقت کرده است برای یك قسمت از هزینه‌هائی است که آنهم البته بتصویب مجلس شورای ملی میرسد یعنی توسط وزارت فرهنگ پیشنهاد میشود و در کمیسیون بودجه مطالعه میشود و بمجلس شورای ملی پیشنهاد میشود و از طرف مجلس شورای ملی تصویب خواهد شد بعد از آنکه بتصویب مجلس شورای ملی رسید نسبت بآن قسمت از هزینه‌هائی که عرض کردم آنرا میتواند شورای دانشگاه یك چیزهائی را که لازم دارند تصویب کند و بموقع عمل بگذارند و آن روابط با وزارت فرهنگ و روابطی که با کمیسیون بودجه و مجلس شورای ملی باید باشد آنها بموقع خودش عملی خواهد شد و این جا هم فقط بعضی هزینه‌ها است

که شورای دانشگاه میتواند تصویب کند و بموقع عمل بگذارد .

امیر تیمور ـ اجازه میفرمائید ؟ بنده توضیحی دارم .

رئیس ـ بعد از اینکه دولت قبول کردند دیگر توضیحی نمیشود داد .

امیر تیمور ـ آقا بنده باید توضیح بدهم اظهارات بنده را طور دیگری تعبیر فرمودند . عرض کنم اثبات شی نفی ماعدا نمیکند . آقای دکتر سیاسی یك فرمایشاتی فرمودند مثل اینکه بنده با دانشگاه مخالفم راجع بدانشگاه بنده تمامش را موافقم عرض بنده فقط در این است که از نظر مالی یك موسسه‌ای میتواند کارهای مالی بکند که در پیش مجلس مسئولیت داشته باشد فرض بفرمائید دانشگاه رفت کتاب خرید فرض محال که محال نیست دو هزار تومان کتابی که خریدند پانصد تومان زیادی بود یك نمایندهٔ مجلس مطلع شد باید سئوال بکند استیضاح بکند باید از کی سئوال بکند ؟ از کی استیضاح بکند باید از وزیر مسئولش سئوال بکند که آقا فلان جا فلان جور شده است اگر یك وزارتخانه‌ای در یکجا مسئولیت نداشته باشد پرسش مجلس از بین میرود مثلا دانشگاه هم مثل دیوان عالی تمیز هشتصد هزار تومان بودجهٔ دیوانعالی تمیز است ما بیائیم بگوئیم دیوان عالی تمیز هم استقلال داشته باشد مگر اعضای دیوان عالی تمیز اشخاص طرف اطمینانی نیستند ممکن است یك کسی دیگر هم بلند شود و در وصف دیوان عالی تمیز هزار مطلب دیگر بگوید این حرفها چه ربطی باین دارد که مسئولیت عمل هر مؤسسه ای باید بوسیله یك وزیری پیش مجلس مسلم باشد ؟

رئیس ـ آقای ملك مدنی .

ملك مدنی ـ بنده اول ماده ۷ قانون تأسیس دانشگاه را برای آقایان میخوانم : ماده ۷ ـ دانشگاه دارای شخصیت حقوقی میباشد و نمایندگی آن بعهده رئیس است و از لحاظ اداری و مالی دانشگاه مستقل و تحت مسئولیت مستقیم وزیر معارف خواهد بود . بطوریکه ملاحظه میفرمائید دانشگاه دارای شخصیت حقوقی است و از نظر اداری و مالی مستقل است و اینکه در قانون تصویب شده است که دانشگاه استقلال مالی دارد برای همین موارد است . (فرهودی ـ در قانون مسئولیت مستقیم وزیر معارف قید شده و در این پیشنهاد اسمی از وزیر فرهنگ نیست) آقا محتاج نیست که در این جا ذکر شود آخر شما توجه بفرمائید که مطلب روشن شود مطلب آقای دکتر مصدق این نیست که دانشگاه را از حیث وضعیت عوض کنند فقط در پیشنهادشان قید کرده‌اند هزینه‌هائی که جنبه علمی و فنی دارد همانطور که توضیح فرمودند با تصویب شورای دانشگاه طبق اعتبارات مصوب مجلس شورای ملی تهیه شود و صورت آنرا هم بوزارت دارائی بدهند و یك چیزهائی هست مثل کتاب و چیزهای علمی و فنی که باید خود دانشگاه تهیه کند همانطور که فرمودند اینجا یك مؤسسات علمی است و اگر اجازه داده شود اشیاء و لوازم علمی و فنی که لازم دارد خودشان تهیه کنند و ضمناً خدمت آقایان هم عرض میکنم که کلمهٔ دانشگاه که بعد از جملهٔ (هزینه‌های علمی و فنی که مربوط است) تبدیل به دانشکده‌ها میشود و ایشان خودشان هم موافقت فرمودند و خلاصهٔ این پیشنهاد اینست که هزینه های علمی و فنی دانشگاه تحت اختیار دانشگاه باشد و صورتش را هم بوزارت دارائی بدهند و چون بیمارستانها هم جزء دانشگاه است آنرا هم پیشنهاد کردند که مجزا باشد فقط منظورشان قسمتهای مربوط به هزینه‌های علمی و فنی است و بنظر بنده اشکالی ندارد و آقای امیرتیمور هم همانطور که آقای دکتر سیاسی فرمودند همیشه از علم و دانش حمایت فرموده اند و طرفداری میفرمایند همانطور که سال گذشته در کمیسیون بودجه هم نهایت مساعدت را داشتند و دولت هم با این نظر موافق است ایشان هم موافقت بفرمایند که این تبصره ضمیمه شود .

فرخ ـ اگر دولت و مخبر قبول کرده اند که جزء ماده میشود و میتوانیم صحبت کنیم .

رئیس ـ چون دولت و مخبر قبول کرده اند صحبت نمیشود کرد اگر مخالفتی دارید ممکن است موقع رأی پیشنهاد تجزیه کنید .

محمد طباطبائی ـ این حرف صحیح نیست بر خلاف

قانون است حالا که دولت و مخبر قبول کرده اند جزء ماده شده و میشود رویش صحبت کرد و پیشنهاد داد .

وزیر دارائی ـ اینکه جناب آقای نخست وزیر فرمودند واجازه هم فرمودند بنده هم توضیح عرض کنم مقصود این است با آقای دکتر مصدق هم که مذاکره شد مقصود امور راجع به هزینه های دانشکده ها است و الا راجع بامور پرسنلی و بیمارستانها نظر ندارند که این کار بشود یك وقت سوء تفاهمی ایجاد نکند چون ممکن است یك وقت خیال کنند که اعتبار مریضخانه ها را مثلا کم کنند وفلانجا بگذارند یك چنین کاری رانمیتوانند بکنند این فقط مربوط باعتبار هزینه دانشکده ها است از حیث مخارج پرسنلی نیست و این موافقت میشود برای اینکه تسهیلی در کار دانشکده‌ها از حیث تهیهٔ لوازم علمی و فنی که لازم دارند بشود این را خود وزارتخانها هم می توانستند حالا میخواهند قانونیش کنند .

رئیس ـ آقای فرهودی اصلاح عبارتی پیشنهاد کرده‌اند که بجای (دانشگاه مجاز است) نوشته شود (وزارت فرهنك مجاز است) آقای ملك مدنی .

ملك مدنی ـ آقایان میدانند که دانشگاه بودجه اش را تهیه و بوسیلهٔ وزارت فرهنك میفرستد اشکال که غیراز این نیست ؟ در این ماده که بنده خواندم در آن ماده ۷ هم این قید شده است و این تبصره هم لغو آن قانون را نمیکند و این طبیعی است که بوسیله وزارت فرهنگ خواهد بود. فقط دیگر کنترل وزارت دارائی در وزارت فرهنگ در قسمت هزینه های علمی وفنی دانشکده ها از ازبین میرود و این تبصره فقط مربوط باین است بودجه‌اش را هم دانشگاه تهیه میکند میفرستد بوزارت فرهنگ و وزارت فرهنگ وقتی موافقت کرد میفرستد بمجلس و مجلس هم میفرستد بکمیسیون بودجه و وقتیکه تصویب شد آنوقت بموقع اجرا میگذارند و این خیلی روشن است بنظر بنده و دیگر احتیاجی باصلاح ندارد .

محمد طباطبائی ـ اخطار قانونی دارم .

رئیس ـ مطابق نظامنامه وقتی که دولت ومخبر یك مطلبی را قبول کردند مورد مذاکره باقی نمی ماند .

عده ازنمایندگان ـ خیر تازه اول مذاکره است .

فرخ ـ جزء لایحه شده است ومیشود درش مذاکره کرد

رئیس ـ آقای فرهودی

فرهودی ـ عرض کنم راجع باین اشکالی که آقای رئیس فرمودند لازم است توضیح داده شود این یك پیشنهادی بود که جناب آقای دکتر مصدق فرمودند آقای دکتر سیاسی هم ازطرف دولت قبول کردند مخبر کمیسیون هم قبول کرد بنا براین این تبصره جزء ماده شد وحالا یك مسئله ایست که باید طرح شود و مخالف وموافق روی آن صحبت کند وهر کس پیشنهادی دارد بدهد این غیر از پیشنهادات عادی است این که بنده پیشنهاد کردم این است که عوض دانشگاه مجاز است نوشته شود وزارت فرهنگ مجاز است دلیلش هم این است که بودجه دومرحله دارد یك مرحلهٔ تهیه است که همان چیزهائی است که آقای ملك مدنی فرمودند یعنی دانشگاه بودجه اش را تهیه میکند میفرستد بوزارت فرهنك وزارت فرهنك هم بوزارت دارائی میفرستد وزارت دارائی هم میفرستد به مجلس و کمیسیون بودجه آنوقت که تصویب شد بموقع اجرا گذاشته میشود مرحله دوم مرحلهٔ اجراست قانون اساسی برای مرحله اجرا یك ترتیباتی مقرر کرده است یکی از آن ترتیبات این است که برای اجرای بودجه یك وزیری درمقابل مجلس باید مسئول باشد که اگر آن بودجه را بد خرج کردند و وکیلی خواست سئوالی بکند از آن وزیر مسئول بکند حالا این جا از کی مجلس میتواند سئوال کند ؟ اگر از رئیس دانشگاه بخواهد بکند آقای رئیس دانشگاه که درمقابل مجلس مسئول نیست اگر از آقای وزیر فرهنك بخواهیم سئوال کنیم یا از جنابعالی که آقای وزیر دارائی هستید بخواهیم سئوال واستیضاح بکنیم که مطابق این تبصره نمیشود این است که شش میلیون ، هشت میلیون ، ده میلیون بودجه مملکت درحقیقت از کنترل سئوال نمایندگان خارج شده است این بود که بنده عرض کردم در عین اینکه آن مخارج علمی و فنی باید بموقع خودش انجام شود و آنچه که

فرمودند صحیح است اصل مسئولیت وزیران هم باید رعایت شود این است که بنده پیشنهاد کردم وزارت فرهنك این هزینه ها را انجام بدهد وزیر فرهنگ هم همیشه مرد علمی وفنی است وبادانشگاه هم توافق نظر خواهد داشت آن منظور انجام شده ودرمقابل مجلس شورای ملی هم وزیر فرهنك مسئول است و از نظر اجرای قانون اساسی هم اشکالی باقی نمی ماند

دکتر سیاسی ـ عرض کنم که آقای فرهودی توجه بعرایض بنده نکردند . درقانون تأسیس دانشگاه مخصوصاً قید شده است که وزارت فرهنگ حق دخالت درکارهای دانشگاه ندارد اگر بنابود که وزارت فرهنگ یعنی ادارات مختلف وزارت فرهنگ دخالت کند که استقلال معنی نداشت در قانون قید شده است دانشگاه تحت نظر مستقیم شخص وزیر فرهنگ است در همان ماده ۷ که خواندند قید شده است که دانشگاه دارای استقلال اداری است یعنی دستگاه وزارت فرهنگ و ادارات وزارت فرهنگ حق دخالت ندارند از وقتی که دانشگاه مستقل شده است ذی حساب مستقیم و زارت دارائی میباشد یعنی یکنفر رئیس محاسبات مستقیماً می آید آن جا و بودجه دانشگاه هم از بودجه وزارت فرهنگ جدا شده است آقای دکتر طاهری وسایر آقایانی که در کمیسیون بودجه تشریف دارند پارسال ملاحظه فرمودند که بودجهٔ آنجا جدا شده است بودجهٔ دانشگاه علیحده است وبودجه وزارت فرهنك علیحده است ولی روابط دانشگاه با فرهنك بطوریکه در قانون تصریح شده است با شخص وزیر فرهنك است و این قسمتهائی که تصویب میشود مخارجی را که شورای دانشگاه تصویب میکند میرود بتصویب شخص وزیر فرهنك میرسد بنابراین دستگاه وزارت فرهنك دخالتی ندارد و اگر همانطوری که آقای فرهودی پیشنهاد کردند وزارت فرهنك دخالت کند آن استقلال بکلی ازبین میرود وبنده تعجب میکنم که بعضی آقایان اگر درخارج بودند بنده اهمیت نمیدادم ولی درمجلس هم می‌بینم که یکی دونفر از آقایان هستند که بهر وسیلهٔ هست میخواهند دراستقلال دانشگاه رخنه وارد کنند واطمه بزنند باستقلال دانشگاه پیشنهاد روز گذشته آقای فرهودی هم همین حال راداشت که پیشنهاد کردند که اشخاصی که رتبهٔ اداری دارند استاد بشوند نمیدانم چه دلیلی دارد اگر اشخاصی باشند درخارج که یك چنین نظری داشته باشند اهمیت ندارد ولی اینجا مجلس شورای ملی است مجلس باید دانشگاه را تقویت بکند مجلس باید استقلال تام و تمام بدانشگاه بدهد مجلس باید تمام بودجه دانشگاه را رویهمرفته ودربست بدهد شما به سیصد، چهارصد نفرعلمای درجه اول که آنجا هستند اعتماد نمیکنید. اینجا که تقاضائی نشده است فقط نوشته شده است هزینه های علمی وفنی . الآن ما لباس برای مستخدمین میخواهیم هنوز لباس زمستانی آنها را تهیه نکرده اند ومستخدمین دانشگاه در این سرمای زمستان لباس ندارند لابد لباس زمستانی را برای تابستان خواهند داد واینجافقط تقاضا شده است که هزینه های علمی وفنی بازهم بسته بنظر مجلس است .

رئیس ـ آقایان تکلیف بنده را معین بفرمایند یك ماده‌ای مطرح شد وبر بروز مذاکراتش تمام شد وارد پیشنهادات شدیم طرح پیشنهادات هم یك ترتیبی دارد حالا آقایان عضو کمیسیون وغیرعضو کمیسیون اجازه میخواهند بنده نمیدانم چه جور باید عمل کرد وچطور باید اجازه داد ؟

فرخ ـ اجازه میفرمائید ؟

رئیس ـ شما عضو کمیسیون بودجه نیستید .

فرخ ـ اخطار نظامنامه ای دارم . وقتی یك پیشنهادی را دولت ومخبر قبول کردند جزء لایحه میشود آنوقت تمام نمایندگان حق دارند ازمخالف وموافق درش صحبت کنند .

رئیس ـ مذاکره دراصل ماده چون تمام شده است نمیشود دیگر مذاکره کرد .

محمد طباطبائی ـ بنده اخطار دارم .

دکتر زنگنه ـ بنده اخطار نظامنامه ای دارم .

رئیس ـ آقای طباطبائی (دکتر زنگنه ـ بنده اخطار نظامنامه ای دارم) آقای طباطبائی زودتر اجازه خواستند

محمد طباطبائی ـ اخطار من اخطار قانونی است که یك

قدری قویتر ازاخطار نظامنامه ایست عرض کنم اولاً آقای وزیر مشاور توجه بفرمایند که دانشگاه یعنی مدرسه (دکتر سیاسی ـ خیلی فرق دارد) دانشگاه و دبیرستان و دبستان (دکترسیاسی ـ ومکتب‌خانه) اینها تمام یعنی‌مدرسه برای اینکه توجه بفرمائید باصل نوزدهم متمم قانون اساسی آنرا میخوانم: اصل ۱۹ ـ تأسیس مدارس بمخارج دولتی وملتی وتحصیل‌اجباری باید مطابق‌قانون وزارت علوم معارف مقرر شود وتمام مدارس ومکاتب باید درتحت ریاست عالیه (دکترسیاسی ـ ریاست عالیه صحیح‌است) ومراقبت‌وزارت علوم ومعارف باشد. این‌لغت عجیبی‌است که دانشگاه مستقل است این استقلال دانشگاه درزمانی گذشت که نمیشد این اصل اینجا خوانده شود یعنی دردورهٔ نهم گذشت و اگر چنانچه حالا میگذشت همین اخطار قانونی را من یا یك نفر مثل من میکرد پس‌خیلی‌ازاین‌راه تشریف نبرید که مستقل است، استقلال یعنی چه؟ (دکترسیاسی ـ قانون برای آن گذشته است) این یك بحثی است اصولی و قانونی که داریم میکنیم توجه بفرمائید که خیلی‌نروید دنبال این استدلال این استدلال خیلی قوت قانونی ندارد وخیلی صحیح نیست عرض کردم دلیلش این است که اگر حالا جرئت دارید این قانون را بگذرانید که فلان اداره استقلال دارد من از فرمایش آقای نخست وزیر تعجب کردم، آقای نخست وزیر من از فرمایش شما تعجب کردم که خود شما شکایت کردید وگفتید چون دانشگاه گرفتار مقررات میشود خواستیم این مقررات برداشته شود و اینهمه شکایت نکنند اگر این مقررات بداست برای همه‌جا بداست آنرا ازهمه‌جا بردارید که دیگر شکایت نکنند یك‌وزیر مشاوری ازوزارت مالیه شکایت میکند که آقا لباس زمستان برای مستخدمین میخواهیم دربهار دولت میدهد بیائید شما این‌را درست‌کنید و میخواهید کنترل وزارت مالیه را با این عناوین عجیب و غریب در یکجا ملغی کنید و از بین ببرید و نمیدانید که آیا صورت بهتری را پیدا میکند یاخیر؟ (حاذقی ـ این مغالطه است صحیح نیست قانون برای اینکار هست) ساکت باش آقا (خندهٔ نمایندگان) واقعاً گذشته از همه حرفها باید باین عرض بنده توجه کنید باید بحال یک مملکتی گریه کرد که رئیس دولت میآید از وزارت دارائی شکایت میکند و یك پیشنهاد عجیب و غریبی را موافقت میکند که از شرّ مالیه نجات پیدا کند (نخست وزیر ـ این طور نیست آقا) اگر اینطور نیست با الغاء مقررات شما موافقت نکنید شما نخست وزیر هستید از شما قبیح است که بیائید این جا بگوئید که برای رهائی ازمقررات بااین پیشنهاد موافقت میشود (دکتر سیاسی ـ اینطور نیست شما مغالطه میکنید) بنظر من اینطوریست و برای اینکه رأی مجلس نسبت باین نظر معلوم شود پیشنهاد تجزیه میکنم و امیدوارم آقایان باین تبصره رأی ندهند.

رئیس ـ پیشنهاد تجزیه قبلاً هم شده است. آقای دکتر معظمی.

دکتر معظمی ـ این جا لازم است عرض کنم که آقای طباطبائی و مخصوصاً آقای فرهودی یك غرض خاصی نسبت بدانشگاه دارند (فرهودی ـ چه غرضی؟) بنده ناچارم چون مربوط بمنافع‌عمومی است عرض کنم و کیل نمیتواند مطلبی را که‌مربوط بمنافع‌عمومی است اغماض کند وصحبت نکند آقای فرهودی جنابعالی خواستید دردانشگاه وارد شوید قبول‌نکردند جنابعالی راآقای اعتبار برخلاف اینکه‌صلاحیت داشته‌باشید رئیس دانشکده کشاورزی کردند وخواستیدوارد دانشگاه بشوید ولی استادان آن دانشکده اعتصاب کردند وجنابعالی راازآنجا خارج کردند وروی همین سابقه‌هروقت راجع بدانشگاه صحبت میشود شما برخلاف مصلحت مملکت روی لجاجت می‌آئید اینجا مخالفت میکنید و بنده خواستم آقایان نمایندگان بدانند که چون شما انتخاب نشدیدرویه فعلی شما را هم بدانند که از روی چیست و تعبیر نشود که مخالفت شما ازنظر مصلحت مملکت است و اما راجع به اصل قانون اساسی که‌آقای طباطبائی جنابعالی‌فرمودید متأسفانه تشریف بردند (محمدطباطبائی ـ اینجا هستم) برخلاف‌قانون اساسی ما چیزی درخواست نکردیم نظارت عالیه وزارت فرهنگ در دانشگاه هست و در تمام دنیا هم اگر توجه

بفرمائید آن نظارت‌عالیه است که‌بمعنی توتل آدمینستراتیف است که‌درتمام دانشگاههای‌دنیا هست دلیلش‌چیست؟ دلیلش این است‌که آقا در یك دانشگاهی که یك عده استاد عمر خودشان‌راصرف‌میکنندوفقط‌سر و کارشان با کتاب‌است‌واطفال مردم را تربیت و تعلیم میکنند صلاح نیست ونزاکت اجازه نمیدهد که یك وزیر فرهنگ که‌یك رجل سیاسی‌است بیاید آنجاوروسای آنجارا انتخاب کندوبعلاوه‌احتیاجاتی‌در آنجاها هست از قبیل احتیاجات لابوراتوآری و غیره که ممکن است مأمورین اداری نتوانند درست تشخیص بدهند چنانکه اسباب و ادواتی که‌لازم‌است ازنظر علمی برای لابوراتوآرها لازم است مثلا لامپ برق که برای لابوراتوآر میخواهند ازنظراحتیاج برق ولابراتوآر باهم خیلی فرق دارد واختلاف دارد مثلا وقتی به حسابداری مینویسیم که فلان لامپ باید صدباشد وقتی که پیشنهاد میشود آن رئیس حسابداری ازنظر صرفه جوئی میگوید خیر لامپ‌شصت کافی‌است درصورتیکه برای بعضی کارها و عملیات فنی لازم است که نور زیاد باشد تا بتوان آن استفاده منظور را کرد ازاین‌جهات است که در تمام دنیا آمده‌اند بدانشگاه استقلال داده‌اند و علاوه براین آقایان روی لجاجت با این دانشگاه نروید شما سر و کارتان با یك عده استاد است که اهل این مملکت شما هستند و غالباً از اشخاصی هستند که اطفال آقایان را تربیت میکنند وفعلا هم بموجب این پیشنهاد شما عوض اینکه کنترل را باختیار یکنفر بگذارید می‌آئید بیك شورای هیجده نفری میدهید که آن شورای هیجده نفری چه جور انتخاب شده است؟ هردانشکده‌ای دوسال بدو سال سه نفر را انتخاب میکند وآن اشخاص جمعاً شورای دانشگاه‌را تشکیل‌میدهند و استقلال دانشگاه هم که درقانون تصویب شده است ویك عده سعی میکنند. بآقای دکتر سیاسی برای اینکه استقلال دانشگاه‌را تأمین کردند بایشان حمله کنندومخصوصاً درخارج هم بایشان در این قسمت حمله میشود آقا ایشان برای دانشگاه استقلال تأمین نکردند که خودشان رئیس بشوند چون ایشان استقلال دانشگاه را تأمین کردند آقایان استادان برای قدرشناسی ایشان را رئیس دانشگاه کردند بنابراین مجلس شورای ملی باید از یك کسی که در این مملکت زحمتی کشیده است قدردانی بکند و بعلاوه این پیشنهادی که شده است همانطور که آقای نخست‌وزیر هم اینجا فرمودند شما کنترل را در یك قسمت از خرجهای علمی وفنی‌میدهید بیك اشخاص مرتب و وطن‌دوست وچیز دیگری نیست (صحیح است) و خواهش میکنم آقایان مخالفت نفرمایند.

رئیس ـ تمام آقایان حتّی اعضاء هیئت رئیسه رعایت نظامنامه را نمیکنند پس برای بنده تکلیف معین کنید اگر این مطرح است که مجلس رأی بدهد واجازه مذاکره بدهد و الا بنظر بنده یك چیزی است قبول شده و بایستی برود جزء ماده منتهی درموقع رأی دادن ممکن‌است تجزیه بشود وآقایان رأی ندهند.

اردلان ـ بنده پیشنهاد کفایت مذاکرات کرده‌ام.

رئیس ـ آقای ملك‌مدنی.

ملك مدنی ـ اساساً از اول وقتی که آقای رئیس‌ارفاق میفرمایند واجازه میدهند این ترتیب پیش‌می‌آید (رئیس بنده اجازه نمیدهم) آقای رئیس تمام اختیارات امور با حضرتعالی است کسی نمیتواند اینجا برخلاف نظر آقا حرف بزند ما اینجا وکلائی هستیم که طبق یك نظامنامه‌ای حضرتعالی را بریاست مجلس انتخاب کرده‌ایم و طبق همان آئین‌نامه باید تحت نظر حضرتعالی مجلس اداره بشود و ما باید احترام به‌آئین‌نامه بگذاریم خودسری که نباید بکنیم وقتی که آقا بیك نفر اجازه میدهید که بیاید صحبت کند آقای دکترمعظمی هم که عضو کمیسیون بودجه هستند صحبت میکنند بنده از اول عرض کردم وقتی که دولت و مخبر یك پیشنهادی را قبول کردند دیگر موضوع مورد بحث نیست فقط باید درموقع رأی گرفتن اگر کسی مخالف است تقاضای تجزیه کند و چون یك تبصره علیحدهم است این پیشنهاد یکی یکی رأی بگیرند اگر مجلس رأی نداد میرود پی کارش اگر رأی داد که باقی‌میماند و جزء ماده

میشود وقتی که خودتان اجازه میفرمائید یکی صحبت کند آن دیگری هم صحبت میکند و این کشمکش ها تولید میشود .

محمد طباطبائی ـ شما خودتان نایب رئیس مجلس هستید ولی در این مطلب اشتباه میکنید .

رئیس ـ این مطلبی را که آقای ملك مدنی فرمودند بنده هم قبلا گفتم ولی آقایان مکرر میگویند که اینطور نیست الآن آقای دکتر طاهری هم میگویند اینطور نیست شما میگوئید این پیشنهاد قابل بحث نیست آقایان میگویند هست باید تکلیف آنرا مجلس معلوم کند (ملك مدنی ـ سابقه دارد آقایان بسابقه مراجعه کنند) بنده که با آقایان دعوی نمیخواهم بکنم هرطور مجلس رأی بدهد همانطور عمل میشود آقای هاشمی .

هاشمی ـ اگر عرض کنم که این نوع قانون گذاری در مجلس شورای ملی سابقه ندارد خلاف عرض نکرده‌ام (صحیح است) معمول این بوده است که قانون در کمیسیون منقح میشده و بمجلس می آمده است در مجلس هم دوتا چهار تا پیشنهاد مربوط بآن ماده داده می‌شده است و تکلیف آن معلوم میشده است نه اینکه هر کس درد دلی داشته باشد در اینموقع یادش میآید و پیشنهاد میدهد همیشه سابقه این بوده است که اگر پیشنهادی را مخبر و دولت قبول میکرد جزء ماده میشد ولی پیشنهاد بر پیشنهاد و پیشنهاد بر پیشنهاد پیشنهاد بنده یاد ندارم و واقعاً انسان گیج میشود بامسائل جبر ومقابله هم اینها حل نمیشود . دولت قبول کرده است پیشنهاد آقای دکتر مصدق را مخبر کمیسیون هم قبول کرده است یکی دوتا پیشنهاد اصلاحی شده اینها معمولا باید خوانده شود پیشنهاد دهنده هم حرفش را بزند و بعد رأی گرفته میشود یا مجلس قبول میکند یا رد میکند اصل پیشنهاد هم ضمیمه ماده میشود وتمام میشود میرود پی کارش .

فرهودی ـ بنده اخطار نظامنامه‌ای دارم .

رئیس ـ مطابق کدام ماده ؟

فرهودی ـ مطابق ماده ۱۰۹

رئیس ـ بفرمائید .

فرهودی ـ چون آقای دکتر معظمی نسبت غرض به بنده دادند خواستم عرض کنم این نسبت ایشان به بنده بهیچوجه وارد نیست بنده هیچوقت در صدد ورود بدانشگاه نبودم برای اینکه لیاقت این کار را ندارم لیاقت این کار منحصر است به آقای دکتر سیاسی و دوستانشان بنده همیشه در قسمت اداری فرهنگ بوده‌ام لیاقت دانشگاه و استادان دانشگاه را قانون دانشگاه معلوم کرده‌است قانون دانشگاه اینطور گذشت که هر کس درسال ۱۳۱۲ مشغول تدریس بود ولو اینکه تصدیق هم نداشته باشد استاد بشود و بهمین جهت بود که میگفتند باید بالای حکم استادی آنها نوشته شود نگار من که بمکتب نرفت وخط ننوشت بغمزه مسئله آموز صد مدرس شد . اما این غرضی را که ایشان به بنده نسبت دادند خودشان دارند برای اینکه آقای دکتر معظمی در پیشنهادی که راجع بانتقال مطبعه به دانشگاه دادند ودرنتیجه مخالفت بنده رد شد منظوری داشتند که بنده ازغرض ایشان مطلع بودم ولی چیزی نگفتم ایشان این مطبعه را میخواستند ببرند بدانشگاه که در موقع انتخابات اوراق تبلیغاتی چاپ کنند (هاشمی ـ اینکه قصاص قبل از جنایت است) .

رئیس ـ پیشنهاد آقای فرهودی مطرح است که پیشنهاد کرده‌اند بجای دانشگاه نوشته شود وزارت فرهنگ (دکتر معظمی ـ بنده مخالفم) (جمعی از نمایندگان ـ رأی بگیرید) رأی میگیریم به پیشنهاد آقای فرهودی موافقین قیام فرمایند (عده کمی قیام نمودند) تصویب نشد . پیشنهادی از آقای سیف‌پور فاطمی رسیده است خوانده میشود :

پیشنهاد میکنم جملهٔ باستثنای بیمارستانها اضافه شود

رئیس ـ آقای سیف پور .

سیف‌پور ـ بیمارستانها جزو دانشکده طب است و در سال چندین میلیون ریال آنجا خرج می‌شود این را قید نکنند در اصل ماده که بیمارستانها مستثنی است .

وزیر دارائی ـ بنده قبول میکنم .

مخبر ـ چون آقای وزیر دارائی قبول کردند بنده هم قبول میکنم .

وزیر فرهنگ ـ آقا در بیمارستانها یك لوازم جراحی است که باید جزو این حساب شود ،

وزیر مشاور (آقای دکتر سیاسی) ـ اجازه میفرمائید ؟.. عرض کنم آن پیشنهاد جناب آقای دکتر مصدق حقیقتاً جامع است و مانع برای اینکه قید شده است لوازم علمی و فنی خیلی محدود فرمودند استقلال مالی را که ما داریم ودر قانون هم هست ، ولی چون بنده مجلس را خیلی مساعد ندیدم اعتراف میکنم ایشان هم همین نظر را دارند این است که اینجا استقلال کامل را نخواستیم بدهیم ، برعکس برای وسایل فنی وعلمی نود و نه هزینه های پرسنلی چون در بیمارستانها ، غذای مریض هست ملافه هست و غیره فقط لوازم فنی و اسباب جراحی و از این قبیل اگر لازم باشد مشمول همان تبصره پیشنهادی جناب آقای دکتر مصدق میشود بنا براین استدعا میکنم پس بگیرند آقای سیف پور این پیشنهادشان را .

سیف‌پور ـ قبول کردند آقای وزیر دارائی . پس نمیگیرم

رئیس ـ آقای هاشمی .

هاشمی ـ یك پیشنهادی هم آقای طباطبائی کرده‌اند بنده استدعا میکنم پس بگیرند ،

رئیس ـ پیشنهاد آقای طباطبائی قرائت میشود :

پیشنهاد میکنم کلمهٔ (و فنی) حذف شود .

طباطبائی ـ عرض کنم آقای ملك مدنی شما خودتان کارکرده و ورزیدهٔ مجلس هستید میدانید وقتی که یك مطلبی مطرح است اگر پیشنهادات اصلاحی مربوط بهمان مطلب باشد نظر آقا صحیح است ولی اگر مطالب خارجی باشد که بقول آقای هاشمی هرکس هر درد دلی دارد مینویسد میدهد به مجلس این سابقه ندارد باید آقای رئیس جلویش را بگیرد که خوانده نشود و یا اگر خوانده شد و مطلب تازه‌ای بود آنوقت باید اجازه داده شود که مذاکره بشود مثل این پیشنهادی که ملاحظه فرمودید خوانده شد باید اجازه داد در اطرافش بحث شود اما این پیشنهادی که بنده کردم برای این بود که آقا توضیح بفرمایند که هزینه های علمی وفنی دانشگاه کدام است چون حالا مطرح است و ممکن است رأی هم بگیرند و تصویب شود ولی یعنی چه ؟ هزینه علمی کدام است ؟ هزینه فنی کدام است ؟ وبعلاوه آقای وزیر فرهنك سکوت ممتدشان دراین باب بنظر بنده موجب عدم موافقتشان است با این پیشنهاد .

فرهودی ـ همین طور آقای وزیر دارائی .

طباطبائی ـ و این از آن سکوتهائی نیست که بنظر بنده موجب رضا باشد بنا براین بایستی این کلمه فنی بنظر بنده حذف شود و بهمان هزینه های علمی اکتفا شود .

وزیر فرهنك ـ بنده در نظر نداشتم که مطالبی را به عرض آقایان نمایندگان محترم برسانم ولی چون آقای طباطبائی مسئله را باین جا کشاندند بنده مجبورم که چند کلمه راجع باین موضوع عرض کنم قانون تأسیس دانشگاه که آقایان بآن اشاره فرمودند بوسیلهٔ خود بنده تهیه و تدوین شد و در کمیسیونی که در دانشسرا یعالی تشکیل شد این قانون تدوین شد و بوسیله وزارت فرهنك به مجلس فرستاده شد ، اعضاء آن کمیسیون عدهٔ بودند خود آقای دکتر سیاسی و آقای دکتر شفق هم تشریف داشتند در آنجا نظر به تجربیاتی که خود بنده در ممالك خارجه و در ایران داشتم البته همین ماده هفتم را که قرائت فرمودند در آن قانون گنجاندیم که البته دانشگاه بتواند در امور داخلی خودش استقلال داشته باشد تا بتواند وظایف خودش را انجام بدهد یکی از آن استقلال ها این است که مخارج ضروری که دانشگاه دارد بتواند انجام بدهد برای توضیح عرض میکنم در آن موقع رئیس آزمایشگاه دانشسرا آقای دکتر حسابی بودند ایشان احتیاج داشتند برای لابراتوار یك مخارجی بکنند یا یك الکلی واسیدی بخرند یا اسبابهای کوچکی را از خارجه وارد بکنند بایشان این اختیار داده شد که این اسبابها را خودشان در نظر بگیرند و بوسیلهٔ سازمانهای مالی که هست یا در طهران تهیه کنند یا ازخارج

واردکنند و فوراً بخرندکه وقت خرید آن نگذرد زیرا اگر بجریان و تشریفات معمولی بخواهند بگذرد صدمه باصل موضوع زده میشود جهةاین قسمت پیشنهاد شد واین ماده‌گنجانده شد وقتی هم که قانون تصویب شد خود بنده ازوزیردارائی‌وقت تمنی کردم‌واعتباراتی باختیاردانشسرای عالی‌گذاشتند و تمام این مطالبی را که جناب آقای دکتر مصدق بیان فرمودند در آنجا عمل شد یعنی یك وجوه متحرك بما داده بودند که ازآن محل‌کتاب ها را خودمان میخریدیم، یعنی‌کمیسیونی‌داشتیم در دانشسرایعالی‌مرکب ازآقای ملك الشعراء بهار و ازآقای بدیع‌الزمان فروزانفر و یکعده دیگر ازآقایان استاد ها این اعمال انجام می‌شد البته وقتیکه چند نفر تشخیص میدادندکتابی لازم است حسابداری دانشگاه میخرید و نظریاتشان هم به وزارت فرهنگ‌گزارش داده میشد اسناد خرج را هم میدادند به وزارت فرهنگ او هم میفرستاد بوزارت دارائی بنا براین تمام کنترل‌ها بعمل میآمد، منتهی نظر تخصصی استادان دانشگاه هم بعمل‌میآمد، البته باید بهمین‌ترتیب هم‌اجری بشود تا اینکه یك مؤسسه‌ای بتواندعمل مخصوص‌خودش را انجام‌بدهد و بطوری که مکررهم عرض‌کرده‌ام‌درهر دبیرستانی باید این کار را انجام داد بالاخره در وزارت دارائی چه کار می‌کنند آن جا یك عضوی که دارای رتبهٔ ۲ یا ۳ اداری است و حقوقش در حدود صد تومان یا صدوپنجاه تومان است این کار را میکند و آن چیزها را تهیه میکند در صورتیکه اگر در دست استادان باشد چون دارای حقوق بیشتر و مقامات عالیتری هستند البته کار به‌بهترین وجهی‌انجام میگیرد و آن‌چیزی را که استاد تهیه میکند بهتر بدردش میخورد درصورتیکه اگر دیگری تهیه‌کند شاید بدردش نخورد ولی معذلك اگر اشکالاتی فراهم شده است‌که نمیشود باین‌ترتیب‌سابق انجام شود باید یك راهی باز کرد که این کار انجام شود اما راجع باستقلال دانشگاه بموجب همان ماده‌ایکه اشاره فرمودندتولید سوء تفاهم نشودعرض کنم‌در آنجاهم‌دروزارت فرهنك نظارت دارد و هم در بعضی قسمتها وزیر فرهنك، مثلاً فرض بفرمائیدکه وجوهی‌که بدانشگاه میرسدبایستی که دردانشگاه‌که یك‌آئین‌نامهٔ پیشنهادبکندوزارت‌فرهنك تصویب بکند برطبق‌آن خرج بشود اینجا وزارت‌فرهنك است ولی در بعضی موارد دیگر وزیر فرهنك البته‌نظارت دارد مثلاً استادان را وزیر فرهنك باید منصوب بکند رئیس‌دانشکده‌هارامنصوب‌بکندرئیس دانشگاه‌را بایدوزیر فرهنك‌پیشنهادبکند باعلیحضرت‌همایونی‌که فرمان‌همایونی صادرشود بنابراین تمام‌این‌موارد پیش‌بینی شده‌است‌ووقتی که تمام آنها عمل شود منظور آقایان محترم بعمل میآید واین اشکالاتی که‌فرمودندپیش نخواهد آمد

بعضی از نمایندگان ـ پس احتیاجی باین ماده نیست

طباطبائی ـ بنده آنرا مسترد میکنم

رئیس ـ سه پیشنهاد است که دوتاش بیك مفاد است پیشنهادکفایت مذاکرات‌کرده‌اند ودیگرهم پیشنهاد جناب آقای فرخ که پیشنهاد تجزیه کرده اند

بعضی از نمایندگان ـ موقع رأی بماده

پیشنهاد آقای فرهودی قرائت‌میشود:

پیشنهاد میکنم تبصره زیر بماده هشتم (پنجم فعلی) افزوده شود: تبصره ـ سالهای خدمت گذشته مشمولین ماده ۱۵ قانون آموزش اجباری و تبصرهٔ اصلاحی آن جزء مدت خدمت‌رسمی آنان محسوب‌میگرددولی‌بایدکسورباز نشستگی گذشتهٔ خود را برطبق قوانین مربوطه بعداً باقساط بپردازند.

رئیس ـ پیشنهاد دیگر آقای فرهودی خوانده میشود:

پیشنهاد میکنم:

در تبصره دوم ماده ۸ بعد ازجمله بودجه وزارت فرهنك اضافه شود ازمحل قانون نهم مهر

فرهودی ـ عرض کنم‌مقصود چه بوده‌است، مقصود این بوده است که از محل‌قانون نهم مهرماه ۱۳۲۳

(دراینموقع مقارن ظهر آقای رئیس کرسی ریاست را ترك و بلافاصله آقای دکتر معظمی بجای‌ایشان قرار گرفتند)

فرهودی ـ خواهش میکنم آقای وزیر دارائی توجه بفرمایند که‌دراین پیشنهاد دوم توضیح عرض‌میکنم این جا

مینویسد: مفاد ماده فوق‌باید بطریقی عمل شود که اضافه اعتبار سال ۱۳۲٤ بودجه وزارت فرهنك از پنجاه میلیون چهار صدهزار ریال تجاوز ننماید. این‌جامقصودتان چه بوده است این بوده‌است‌که اضافه اعتبار سال ۱۳۲٤ بودجه‌وزارت فرهنك ازپنجاه میلیون وچهار صدهزار ریال تجاوز ننماید مقصود این است که قانون نهم مهر برای اضافه اعتبا وزارت فرهنك در سال ۱۳۲۳ پنجاه میلیون و کسری ریال تصویب گردید بعد ندادند یعنی‌گفتند نصف این باید داده‌شود یعنی یك اختلافی پیدا شد بین وزارت فرهنك و دارائی راجع باینکه در چه حدود از این میشود استفاده کرد بالاخره وزارت‌دارائی این طورموافقت کرد که‌شما نصف‌پنج میلیون تومان را میتوانید برای۱۳۲۳مصرف کنیدبطریقی که درسال ۱۳۲٤ بیش‌ازپنج میلیون‌تومان تقاضا نکنید یعنی این اضافه اعتباری را که این‌جا معین گردید این‌طور که‌این‌جا نوشته شده مقصود این است که از محل اضافه اعتبار نهم مهر اعتبار وزارت‌فرهنك درسال ۱۳۲٤ تجاوز نکند، نتیجه چه‌میشود نتیجه این میشود، که ما از حالا حکم محکومیت وزارت فرهنك را صادر کرده‌ایم که در سال ۱۳۲٤ اضافه بودجه نداریم درصورتیکه اضافات هست درسال ۱۳۲٤ اضافه‌اعتبار وزارت فرهنك ۵۰ میلیون است واگر درسال ۱۳۲٤ اضافه عایدی برای‌مملکت پیدا شد باز وزارت فرهنگ محکوم باین شده است که درسال ۱۳۲٤ اضافه نداشته باشد درصورتیکه نظرشان این نیست واماآن پیشنهاد دوم که راجع باحتساب سابقه خدمت مشمولین ماده ۱۵ قانون آموزش عمومی است و بنده فوق‌العاده از آقای دکتر سیاسی متشکرم که یك قانونی دردوره سیزدهم گذراندند که‌معلمین کنترانی‌وزارت فرهنك رسمی شدند ولی‌این رسمی شدن فایده‌اش چیست؟ ازحالا که رسمی شده‌اند شروع میکنند بدادن کسور تقاعد رتبه یك یا دو وسه باین ها داده شده است اضافاتی را هم که آقای اردلان فرمودند تا چند سال از این ها بگیرند و مدتی را که خدمت کرده‌اند کسور آن را بپردازند نتیجه این چیست؟ این است که از حالا شروع کرده اند بدادن کسورتقاعدآقا معلمینی‌داریم که پنجاه ساله‌است وپنجسال دیگر فوت میکند ولی سی سال معلمی کرده و آن وقت نه حقوق تقاعدش معین میگردد و نه بورثه اش میرسد منظور از این قانون این بود که بسوابق‌خدمت معلمینی که مطابق ماده ۱۵ و اصلاحی که آقای اردلان کردند این‌سوابق جزء خدمتشان محسوب گردد، البته صندوق تقاعد حق دارد که میگوید من تقاعد نگرفته را چطور بپردازم بنده تقاضا کردم که کسور تقاعد گذشته راهم بدهند اگر معلمی کسور تقاعدگذشته را میداد مینوشت خدمت گذشته اش جزء خدمتش حساب شود تا اینکه این ماده ۱۵ فایده داشته باشد و الا ماده ۱۵ ضرر دارد مثلاً آقای غلامعلی و هاجی را آقایان می شناسند این شخص سی سال است خدمت کرده است وهنوز کسور تقاعد بهش نداده اند و از تقاعد بهیچوجه استفاده نمی کند وبلکه ضررهم میکند. (اردلان ـ این‌را بخوانید) توجه بفرمائید بنده این‌طور نوشتم: سالهای خدمت گذشته مشمولین ماده ۱۵ قانون آموزش اجباری و تبصره اصلاحی آن جزء خدمت رسمی آنان محسوب میگردد ولی‌باید کسورباز نشستگی گذشته خود را بر طبق قوانین مربوطه نقداً یا اقساطاً بپردازند، ملاحظه فرمودند سالهای خدمت گذشته مشمولین قانون تعلیمات اجباری وتبصره سومی راکه آقای اردلان فرمودند بنده پیشنهاد کردم که کسور تقاعد این‌ها چه میشود، وقتی‌دادند سنوات خدمتشان جزء خدمت رسمی محسوب میگردد والا وقتی که این را ندادند البته آن وقت ماده ۱۵ هیچ فایده ندارد...

وزیر فرهنگ ـ بنده قبول میکنم این پیشنهاد را.

وزیر دارائی ـ آقایان تعجب میکنند که چرا بنده درقسمت منفی وارد هستم ولی آن پیشنهاد اولی یك اشکالی دارد که باید توضیح داده شود، مقصود از این ماده این است که اگر این اضافه بطور کلی بوزارت فرهنگ داده میشدو این اعتبار اضافی در قانون گذاشته میشد برای این چند ماه آخر سال یك زحماتی ایجاد میکرد که درسال آینده میبایستی یك مبلغی اضافه داد تا این

مبلغ را تأمین بکنند ولی وقتی که این ماده را گذاشتیم منظورمان این بود که یك طوری این موادرا بگذرانند که ما در سال ۱۳۲۴ محتاج بیك اضافه اعتبار دیگری نشویم این یك خرجی است اضافهٔ از قانون بنده این‌را نمی پذیرم چون ممکن است یك مشکلی در اینکار ایجاد کند که ده ماه امسال خرج بکنند باقیش را هم سال نو بخواهند بگیرند و زیادی پول بخواهند در این مورد بخشنامه فرستاده ایم احتیاجاتی که وزارتخانه ها برای خودشان داشته باشند با دلایل البته در حدود بودجه سال ۱۳۲۳ میتوانند پیشنهاد کنند برای اینکه نمیشود حاتم بخشی کرد اگر یك چیز فوق العادهٔ پیدا شد و قانون اجازه داد که یك اضافه خرجی کرده باشند با آن موافقت میشود وپیشنهاد میشود پیشنهاد میرود بکمیسیون بودجه البته هر طور مجلس رأی بدهد مطاع خواهد بود بنابر این آن پیشنهاد اولیرا پس بگیرند اما راجع به پیشنهاد دیگرشان آن هم یك اشکال دارد که بیاید بگوید (ممکن است) که ده‌سال خدمت رسمی داشته‌ایم این را از اول بگویند رتبه سه و بعد چهار وحالا باید هفت بنویسند و به بنده بدهند این طوری نمیشود آقا ، فقط در موقع تقاعد این صحیح است و باید اینرا اضافه کنند که فقط برای تقاعد است نه برای استفادهٔ دیگر. (صحیح است)

نایب رئیس ـ چون قسمت مربوط ببودجه است آقای وزیر دارائی قبول نفرمودند جنابعالی چه نظری دارید ؟

وزیرفرهنك ـ راجع به تبصره ۲ آن انعکاسی که از نظر مالی دارد جناب آقای وزیر دارائی توضیحات کافی دادند راجع به قسمت دیگرهم که ممکن است موجب وهم بشود چنانچه بعضی از آقایان فرمودند بنده این را تذکر میدهم که این وهم مرتفع شود ، عرض کنم برطبق قوانینی که سابقاً گذشته مثل قانون تربیت معلم در اسفند ۱۳۱۲ و قانون تعلیمات اجباری در ۱۳۲۲ وزارت فرهنك مکلف است دانشسرا هائی در تمام مملکت داشته باشد و فارغ التحصیل های آنهارا از وقتیکه وارد میشوند بمدرسه تعهد بکنند که پس از فراغ از تحصیل آنهارا بخدمت بگمارند ، برطبق این قوانین در سال ۱۳۲۴ هزار و دویست نفر معلم از دانش سراهامان بیرون میآید که مجبور هستیم بحکم قانون بآنها کار بدهیم از طرف دیگر هریك از آقایان نمایندگان محترم از ماتقاضا میکنند که در حوزه‌های انتخابیهٔ آنها یك مدارس جدیدی باز کنیم بنابراین تمام اینها مستلزم این خواهد بود که وزارت فرهنگ تا مدت چند سال همه ساله باعتبارات خودش بیفزاید (صحیح است) این شق دوم مانع از این نخواهد بود که این اعتبارات در سال اضافه بشود این طور که نوشته میشود مفاد ماده فوق همین ماده واحده باید بطریقی عملی شود که اضافه اعتبار سال ۱۳۲۴ ... این مقصود در اجرع بهمین ماده است و فردا ما بموجب قوانین دیگر موظف هستیم که مدارس جدید باز کنیم و بنده همانطور که یك مرتبه دیگر هم عرض کرده ام بودجهٔ جدیدی پیشنهاد کرده ایم و برای بودجه ۱۳۲۴ نوشته ایم که لااقل ۱۵ میلیون تومان اضافه اعتبار برای ۲۴ لازم داریم و از وزارت دارائی هم تقاضای این مبلغ‌را کرده‌ایم .

فرهودی ـ بنده آن پیشنهاد که‌مینویسد از محل قانون نهم مهرماه ... با توضیحاتی که آقای وزیر فرهنك و آقای وزیر دارائی دادند پس میگیرم ولی آن پیشنهاد دیگر که بهیچوجه اضافه خرج تولید نمی‌کند بلکه برای صندوق تقاعد درآمد تولید میکند .

وزیردارائی ـ یکی از آقایان که امضاء نفرموده‌اند به بنده یك تذکری دادند وآن این است در تبصرهٔ که آقای دکترشفق فرمودند این چیزها در همان‌جا تأمین میشود بنابراین تمنی میکنم از آقایان این پیشنهادات مختلف که وضعیت استخدامی را بهم میزند پیشنهاد نفرمایند و آقای فرهودی اگر اجازه بفرمایند آن نظر جنابعالی تأمین میشود چون یك ماهه آن قسمت راوزارت فرهنك خواهد آورد

فرهودی ـ بنده باین ترتیب پس میگیرم که در آن پیشنهاد آقای دکترشفق اضافه شود بااحتساب سابقهٔ خدمت مشمولین ماده ۱۵ قانون آموزش اجباری .

نایب رئیس ـ پیشنهاد آقای رحیمیان قرائت میشود :

پیشنهاد میکنم وزارت فرهنك موظف است بودجه وزارت فرهنك را از سال ۱۳۲۴ نسبت بجمعیت شهرستانها تقسیم وتعدیل نماید .

نایب‌رئیس ـ آقای رحیمیان .

رحیمیان ـ این پیشنهاد بنده بنظر آقای وزیر فرهنك یکقدری ممکن است عجیب بیاید ولی کارهای وزارت فرهنك عجیب‌تر از اینها است وزارت فرهنگ راجع بشهرستانها یك پروگرامی یااساسی که جمعیت شهرستانها را معین کرده باشد یاموقعیت شهرستانها . یااینکه یك وضعیتی درشهرستانها حساب کرده باشد وبآن تناسب مدارس تأسیس کند بهیچوجه ندارد .عرض کنم حوزهٔ انتخابیه بنده و درجز که دو شهرستان مهم است که ۳۲۰ هزار جمعیت دارد و این ۳۲۰ هزار جمعیت یك میلیون ریال تقریباً بودجه دارد یك شهرستان دیگری که ۱۴۰ هزار جمعیت دارد ، ۱۵۰ هزار تومان بودجه دارد پس این ثابت میکند که وزارت فرهنك بهیچوجه نقشهٔ برای فرهنك در تمام شهرستانها ندارد گذشته از آن اهالی شهرستانها بنده عرض نمیکنم که این دانشگاه‌ها در طهران نباشد و در شهرستانها باشد البته وقتی که در طهران دانشگاه بود لااقل باید دبیرستان درشهرستانها باشد . عرض شود که همینطور مردم شهرستانها زحمت میکشند ، مالیات میدهند جان میدهند تمام این زحمت وذلت را میکشند ولی همه اش شما برای طهران خرج میکنید . یك وقتی شما ممکن است تفاوت روحیه شهرستانها و طهران را بیك جائی برسانید که اهل طهران نسبت بشهرستانها بطور تنفر نگاه کنند و شاید شهرستانها را برای خودشان یك مستعمره ویك کلنی بدانند واگر وزارت فرهنك بخواهد یك نظر صحیحی نسبت بامور فرهنگی درست انجام بدهد یك نظر خاصی نباید داشته باشد ، یعنی نسبت بتمام شهرستانها باید علی‌السویه انجام بدهد وپیشنهاد بنده برای این بود که ما اگر برای شهرستانها تقاضائی داریم و بحساب آنها راجع بفرهنك وشهرداری باین آقایان وزراء مراجعه میکنیم روی اصول وقواعد معینی ~~رفتار کنند~~ رلی اینها اول می‌سنجند که این وکیل وارزش این شخص تا چه اندازه است ؟ اگر چنانچه بدانند آن وکیل برای آن وزیر برای روی کار آوردن و نگاهداشتن او ارزشی ندارد حتی جواب کاغذ او را هم نمیدهند

وزیر فرهنك ـ بنده چنین کاغذی را ندیده‌ام .

رحیمیان ـ . . . عرض شود که بنده تقاضا میکنم راجع بشهرستانها یعنی راجع بفرهنك کاملاً توجه داشته‌باشند و روحیهٔ مردم را در نظر بگیرند وبخواهش و تمنای یکنفر وکیل نسبت بیك شهرستان بیشتر اهمیت ندهند تا یك شهرستان دیگر که کمتر بدهد ومخصوصاً بنده استدعا میکنم که این قسمت مورد توجه وزارت فرهنك باشد

نمایندگان ـ احسنت ـ صحیح است.

وزیر فرهنگ ـ بنده فوق‌العاده خوشوقتم از شدت علاقه که نماینده محترم بحوزه انتخابیه خودشان و بتوسعه فرهنگ برای آنجا دارند زیرا مملکت ما یك مملکت قدیمی است امروز دیگر کویرلوت نیست که برویم شروع بکنیم بکار ، یك مملکت ششهزار ساله ایست وهر نقطه از نقاط مملکت دارای یك سوابقی است که آن سوابق مؤثر است در تعلیم و تربیت خود مشهد که دارالعلم و معروف است آیا میشود آن جا را در مقابل قوچان قرارداد ، میشود آنجا را دبیرستان شش کلاسه نداد یا اینکه آنجا را مثل قوچان قرارداد لزخود حضرتعالی سئوال میکنم؟ بایستی رعایت سوابق و پیشینه‌ها بشود این که فرمودید تقسیم بکنیم بر حسب جمعیت شهرستانها مثل این است که از یکعده مدارس حذف بکنیم و بودجه‌هایش را صرف کنیم در جاهائیکه نیست و خود نمایندگان محترم همه جا این اجازه را نخواهند داد واما اینکه فرمودند تبعیض شده دیروز درمقابل سئوالی که آقای ذکائی فرمودند بنده صورتی آورده‌ام و میخوانم آن وقت آقایان ملاحظه میفرمایند این مدارسی که ازهمین پول از همین پولی که میخواهید تأسیس شده است و الان پنج ماه است که معلمین آن حقوق نگرفته‌اند در قوچان هم تأسیس شده است .

رحیمیان - تأسیس نشده است وپولش رانداده اید .

وزیر فرهنگ ـ از دبستانهای سه کلاسی دو تا داده شده است به قوچان چهارتا هم کلاس اضافه بنا بر این ازمجموع کلاسهای اضافی که ۲۴۰ تا است درمملکت این اندازه داده شده بآنجا بنابراین از شما خودتان سئوال می کنم که تناسب قوچان بیش از این میشود ؟ هرقدر مجلس شورای ملی ونمایندگان محترم بما پول بدهند ما بیشتر خدمت میکنیم و بیشتر موفق میشویم باین خدمت آقایان نمایندگان محترم بیشتر التفات بفرمایند بما اعتبار بدهند مابیشتر مفتخر میشویم ازاین که ما باکمال اطمینان وظیفه خودمان را انجام بدهیم وامیدواریم که موجبات رضایت آقایان نمایندگان را فراهم کنیم .

وزیر بهداری (آقای دکتر مالك) ـ بنده خیلی متأسفم از اینکه نماینده محترم فرمودند که اگر وکیلی نفوذ دارد وزراء بحرفش گوش میدهند اگر نفوذندارد گوش نمیدهند ، این طور نیست درپیش بنده تمام آقایان وکلاء محترم هستند(صحیح است)هرکدام شان تقاضائی داشته باشند و صحیح باشد با نهایت افتخار انجام میدهیم و دلیلش این است که خود ایشان راجع به بیمارستان نیمه‌ساز قوچان تقاضا کردند و تا امروز کوشش کردم که اعتبار بدهند تا آنجا را درست بکنیم بنابراین همینطوریکه آقای وزیر فرهنگ هم فرمودند قوچان را باطهران یا تبریز یا شهر کرمان یامشهد که نمیشود مقایسه کرد هرجا باندازه نفوسش باندازه جمعیتش طبیب دارو میفرستیم کوشش هم میکنیم نه تنها آنجا بلکه درتمام کشور بهداری توسعه پیدا کند ومردم را معالجه کنند ولی اینکه شخصاً اقدام شده است کافی نیست من باید اعتبار کافی داشته باشم الان بنده ده روز است میآیم بمجلس که ۱۰ میلیون ریال اعتبار بدهند که این کامیون‌ها را این این آمبولانسها را بفرستیم بشهرستانها هر روز میآیم باینجا ووقتی که مجلس تمام میشود باحال یأس ازاین جا برمیگردم و میروم (صحیح است) اینکه نمیشود پول ندهید و از من کاربخواهید ! وقتیکه چیزی داده نشود بنده چه کارمیتوانم بکنم ! (صحیح است ـ احسنت)

رحیمیان ـ بنده باید توضیح بدهم (زنگ رئیس)

نایب رئیس ـ آقا اجازه بفرمائید فرمایشات آقایان تمام شود بعد نوبه شماست . آقای ملك مدنی .

ملك مدنی ـ آقای رحیمیان یك مطالبی را این جا فرمودند و البته همانطور که آقای وزیر فرهنگ فرمودند از شدت علاقه‌ایکه نماینده محترم بحوزه انتخابی‌شان دارند و بایستی هم داشته باشند و حسن نیت داشتند زیرا البته فرهنگ و توسعه معارف باید برای همه کشور باشد و بعقیده بنده همانطور که در این صورت اضافات پیش بینی کرده‌اند انشاءالله اگر مجلس کمك بکند وبراه بیفتد بزودی کلاس‌های اضافی و آن سه دبستان درآنجا تأسیس خواهد شد و بعلاوه برای اطلاع عرض میکنم که دولت مکلف است بودجه سال ۱۳۲۴ را درهمین ماه تهیه و بمجلس بدهد ووقتی که بودجه را دادند خود حضرتعالی تشریف میآورید به کمیسیون بودجه هرنظری که دارید بفرمائید با نظر آقای وزیر فرهنگ هر کمك واضافاتی که ممکن است درآنجا میشود و عقیده حضرتعالی هم بسیار پسندیده است که یك نماینده اینطور طرفداری درپیشرفت فرهنگ میکند و آقای رحیمیان هم همیشه باحسن نیت پیشنهادات خودشان را میفرمایند و بنده هم بانظر ایشان موافقم .

نایب رئیس ـ آقای رحیمیان

رحیمیان - عرض شوداین صحبتی که بنده کردم راجع باینکه باکسی که کاری دارند فقط بارزش آن شخص نگاه میکنند، بنده این را ثابت میکنم که مقصود بنده شخص وزیر بهداری نبود ایشان یکی از اشخاص شرافتمند هستند و آنچه که بنده از ایشان تقاضا میکنم کاملاً رعایت کردند و برای ثبوت این عرض بنده میخواهم ثابت بکنم که وزرای ما و متصدیان ما

یکی از نمایندگان ـ اثبات شیئی نفی ماعدی نمیکند

رحیمیان ـ بر ای اینکه عرض شود، چطور میشود که یکنفر وکیل به اسم خودش یا بقول خودش که میگوید من برای بندرعباس هزار بقچه نخ میخواهم وتفاوت آن صدهزار تومان میشود بگیرد که بمصرف موکلین خودش برساند ولی از تمام کالا های انحصاری که باید درتمام کشور بدهند درحوزهٔ انتخابیه بنده نداده‌اند .

حاذقی - در هیچ جا نداده‌اند .

پس دراین صورت این یك حرفی است واضح اگرباوزیری کارداشتند با متصدیان کاری داشتند اول ملاحظه میکنند که این شخص بنفع خودش چه ارزشی دارد .

نایب رئیس ـ این پیشنهاد را مسترد میفرمائید یارأی بگیریم ؟

رحیمیان - مسترد نمیکنم رأی بگیرید .

ملك مدنی ـ نظر جنابعالی رابنده عرض کردم دربودجهٔ آتیه تأمین میکنیم .

رحیمیان - پس گرفتم .

ملك مدنی ـ نظر ایشان صحیح است وبنده هم نظریاتشان را تصدیق میکنم و تأمین خواهد شد .

نایب رئیس ـ پیشنهاد آقای فولادوند قرائت میشود:

پیشنهاد . وزارت فرهنگ در ابتداء سال بفرهنگ بروجرد دستور تاسیس دانش‌سرا داده وفعلاً پس ازچندماه که عده محصل بیگناه مشغول تحصیل گردیده وزارت فرهنگ حاضر بپرداخت اعتبار نیست .

پیشنهاد میکنم که مخارج و اعتبار دانش‌سرای بروجرد را هم ضمن بودجه منظورودستور پرداخت بدهند .

نایب رئیس ـ آقای فولادوند .

فولادوند ـ عرض بنده همین بود که ضمن پیشنهاد تقدیم کرده‌ام سه چهار تلگراف از بروجرد در اوایل سال رسیده است که درخواست کرده‌اند که دانش سرائی برای بروجرد تأسیس شود و بعد وزیر فرهنگ دستور فرمودند که در بروجرد دانش‌سرا تأسیس کنند بعد ازدوسه ماه دیگر دستور دادند چون بودجه نگذشته است اعتبار ندارند بنده فعلاً استدعا میکنم چون بودجه میگذرد و آخر سال است و آنها هم مشغول تحصیل هستند مورد ندارد که اینها بیچاره شوند و انصاف هم نیست که سر گردان باشند و بعلاوه این بودجه مال یك شهری است که از شهرهای تاریخی است انصاف نیست که این بودجه‌را ندهند و چون آقای وزیر فرهنگ هم تشریف دارند قبول بفرمائید که دانش‌سرائی تأسیس‌شده در سال جاری اعتبار آن‌راهم بدهند .

دکتر عبده ـ صحیح است . بنده‌هم علاقمندم آقای وزیر فرهنگ .

وزیر فرهنگ ـ جای تردید نیست که بروجرد بایستی دانش سرائی داشته باشد ، ولی چون از جزئیات بودجه واقف نیستم ، همینقدر خواهش میکنم آقا پیشنهادشان را مسترد بکنند ، سعی خواهم کرد تأمین کنم دراینکه وزارت فرهنگ در بروجرد دانش سرائی باید داشته باشد تردیدی نیست ومخصوصاً در آنجا یك عمارت بسیار خوبی ساخته‌شده است درسنوات قبل که برای دانش سرای شبانه روزی بسیار مناسب است .

نایب رئیس ـ آقای فولادوند .

فولادوند ـ تکلیف این عده ایکه تحصیل کرده اند و فعلاً معلوم نیست چه خواهد شد .

وزیر فرهنگ ـ اگر مشغول تحصیل هستند که داده میشود !

نایب رئیس ـ مسترد کردند . پیشنهاد آقای اردلان قرائت میشود :

پیشنهاد میکنم . دولت مکلف است در ظرف مدت یکماه لایحه قانونی برای تثبیت مقام اعضای شورای عالی فرهنگ بمجلس شورای ملی تقدیم نماید .

هاشمی ـ بنده مخالفم .

نایب رئیس ـ آقای اردلان .

اردلان ـ بنده درموقعیکه برنامه دوم کابینهٔ آقای ساعد مطرح بود اینجا بمجلس شورای ملی و آقایان نمایندگان عرض کردم که در این چند سال اخیر سطح معلومات عوض اینکه بالا برود کمتر شده است ، و بنده دلایلی عرض کردم که نمیخواهم دومرتبه تکرار کنم و نقطهٔ اصلی و مرکز آن شورای عالی فرهنگ است و بنده عقیده دارم که وزارت فرهنگ لایحه ای بیاورد بمجلس از اشخاصی که شایستهٔ این مقام میداند تا مجلس شورای ملی تصویب کند و این اشخاص را برای تمام مدت عمر انتخاب بکند و این عمل اساس فرهنگی مملکت را حفظ میکند که هرموقع هروزیری

بیاید نتواند آنها را تغییر بدهد آقای کاظمی وقتی که وزیر فرهنگ شدند یك تشکیلاتی برای وزارت فرهنگ درست کردند یك راهی را گرفتند بنظر ایشان البته صحیح بود ولی این راه با آن راهی که آقای دکتر صدیق و آقای دکتر سیاسی گرفته بودند فرق داشت ، بنده شخصاً معتقدم که روش فرهنگی ما باید یك روش ثابتی باشد که باتغییر کردن وزیر آن روش تغییر نکند این بود که پیشنهاد کردم که این نظر را آقای وزیر فرهنگ مطالعه بکنند در ظرف مدت یکماه اگر لازم بدانند میتوانند یك لایحه‌ای به مجلس بیاورند که شورای عالی فرهنگ بتواند بطرز ثابتی برنامه فرهنگی مملکت مارا درست بکند که هر ساعت قابل تغییر و تبدیل نباشد حالا قبول میفرمائید یا نه ؟

وزیر فرهنگ ـ جزو برنامه‌ایکه از طرف دولت تقدیم شد ، یك ماده اش تثبیت سازمان وزارت خانه ها بود و اگر عرض بکنم که برحسب اصرار بنده این ماده دربرنامهٔ دولت گنجانده شد موجب این خواهد شد که آقای اردلان توجه فرمایند که خود بنده در این قسمت کمك کرده ام و بنده طرح و لایحه سازمان وزارتخانه خودم را تقدیم جناب آقای نخست وزیر کرده‌ام وامیدوارم وقت پیدا شود ، وامور جاری مملکت بگذارد که مطرح شود و بزودی به مجلس شورای ملی تقدیم شود .

نایب رئیس ـ آقای اردلان مسترد فرمودید یا اینکه رأی بگیریم ؟

اردلان ـ بنده که از فرمایشات ایشان چیزی نفهمیدم .

نایب رئیس ـ آقای دکتر زنگنه .

دکتر زنگنه ـ عرض کنم این پیشنهاد اساسی و بسیار صحیح است ، همانطور که بنده هم پریروز عرض کردم شورای عالی فرهنگ بایستی ثابت باشد راجع باشخاص که بنده نظری ندارم ولی باید از اشخاصی باشند در درجهٔ اول علمی که در دانشگاه هستند یا از فضلائی که در دانشگاه نیستند ولی فعلاً شوری اختیاری ندارد باید اختیاراتش را زیادتر کرد ، همینطور که عرض کردم در تحت نظر و مقررات سیاسی وزیر نباشد ، اجازه بفرمائید دراین صورت اساساً باید اصلاحاتی در این قسمت بشود و نظر آقای اردلان کاملاً صحیح است ، منتهی همانطور که آقای وزیر فرهنگ فرمودند این مطلب را باید در ضمن اصلاحاتشان در نظر بگیرند . بنابراین اگر وعده بدهند که در اصلاحات وزارت فرهنگ اصلاح و تقویت شورای عالی فرهنگ را در نظر بگیرند بنده نظری ندارم .

نایب رئیس ـ آقای اردلان .

اردلان ـ آقای وزیر فرهنگ راجع بشورای عالی فرهنگ چیزی نفرمودند اگر میفرمودند همچه لایحه ای تهیه میکنند بنده عرضی نمیکردم .

جمعی از نمایندگان ـ رأی رأی .

نایب رئیس ـ رأی گرفته میشود به پیشنهاد آقای اردلان آقایانیکه موافقند قیام کنند . (عده کمی برخاستند) تصویب نشد . اجازه بفرمائید این ماده واحده که قسمت الف بود و آقای دکتر طاهری پیشنهاد فرمودند با سه تبصره . . . .

هاشمی ـ بازهم پیشنهاد هست .

نایب رئیس ـ تبصرهٔ چهارم پیشنهاد آقای دکتر مصدق تقاضای تجزیه شده است . آقای هاشمی .

هاشمی ـ تا حال پیشنهادهائی بود نسبت باصل ماده یا در اطراف فرهنگ قبلاً دوسه پیشنهادی راجع به فرهنگ رسیده بعد پیشنهادات راجع ببهداری و قسمتهای دیگر که باید خوانده شود .

دکتر معاون ـ بنده پیشنهاداتی دارم که مربوط بوزارت فرهنگ است نه ببهداری .

نایب رئیس ـ تمنی میکنم اجازه بفرمائید که این تبصره با قسمت های آخر آن مطرح بشود (حاذقی ـ لطفاً تذکر بفرمائید که جلسه از اکثریت نیفتد) . پیشنهاد آقای حاذقی قرائت میشود :

(بشرح زیر قرائت شد)

پیشنهاد میکنم : تبصره زیر بماده پنجم افزوده شود .

وزارت فرهنگ مجاز است پایهٔ اداری آموزگاران و دبیران و مدیران دبستانها و دبیرستانها را که بیش از دهسال پیشینه اشتغال بآموزگاری و دبیری و مدیری دارند عیناً در دبستانها بپایهٔ آموزگاری و در دبیرستانها بپایهٔ دبیری تبدیل نماید .

نایب رئیس ـ آقای حاذقی .

شهاب فردوسی ـ این پیشنهاد که رد شد .

حاذقی ـ این پیشنهاد را خواهش میکنم آقایان توجه بفرمایند اگر تشخیص دادند که این پیشنهاد صحیح است رأی بدهند و اگر صحیح نیست بنده پس میگیرم . عده‌ای از آقایان کارمندان تعلیم و تربیتی وزارت فرهنگ هستند که بیست سال ، سی سال است سابقه خدمت دارند و قانون تربیت معلم در سال ۱۳۱۲ تصویب شده است و این معلمین پیش از سال ۱۲۹۹ مشغول خدمت تعلیم وتربیتی بوده‌اند و پایهٔ اداری گرفته اند ، اینها آموزگار هستند ، دبیر هستند مدیر دبستان یا دبیرستان هستند ولی پایهٔ دو یاسه یاچهار اداری دارند و حالا که قانون تعلیمات اجباری ناظر براین است که بطبقهٔ معلم یك احترام بیشتری بگذارند و یك کمك و مزایای بیشتری بدهند اینها محروم مانده‌اند ، علت این محرومیت هم برای این است که در این چند سال که خدمت کرده‌اند مدت بیشتری سابقه خدمت داشته‌اند و پایه اداری بآنها داده بودند و مشمول قانون تربیت معلم نشده‌اند بنابراین حالا پیشنهاد شده است موافقت بفرمائید حقوق آموزگاری که ده سال است آموزگار است و رتبهٔ دو اداری دارد ، حالا رتبهٔ دو اداریش به رتبه دو آموزگاری تبدیل شود ، یا آن دبیری که بیست سال است سابقه دبیری دارد رتبه ۵ اداری او بشود رتبهٔ ۵ دبیری ، اگر این موضوع را موجه دانستید استدعا میکنم موافقت بفرمائید .

نخست وزیر ـ البته در آئین نامه هم این موضوع هست نسبت بلوایحی که میآید به مجلس آقایان نمایندگان محترم نسبت بآن لوایح یك پیشنهاداتی میتوانند بدهند ولی حالا یك سوء تعبیر شده است در این قسمت ، اگر بعقیده بنده این رویه ادامه پیدا کند ، هیچ لایحه و هیچ کاری از مجلس نمیگذرد (صحیح است) بعلت اینکه پیشنهاد باید مربوط بهمان موضوعی که لایحه اش به مجلس آمده باشد یك لایحه‌ای که میآید البته برای یك امر مخصوصی است و در تمام شئون مملکتی و در تمام قوانین مملکتی هم هر کدام از آقایان میخواهند هر نظری دارند در لایحه پیشنهاد کنند این موضوعات هم البته یك چیزهائی است که باید قبلاً در وزارتخانه در ادارهٔ مربوط مطالعه شود اینکه نمی‌شود یك دفعه پیشنهاد بفرمائید که آموزگاری یك مرتبه از این رتبه بآن رتبه برود ، آخر باید این را مطالعه بکنند که این آموزگار باید رتبه بگیرد یا نگیرد تبدیل بشود رتبه او نشود این عمل صحیح نیست ، برای اینکه ممکن است این نظر یك اشکالاتی برای قانون فراهم کند ، اصلاً یك چیزهائی که مربوط باستخدام است اینها مثلاً سابقه میخواهد خلاصه خدمت آقایان عرض کنم که برای قانون استخدام ما مشغول هستیم که قانون استخدام را بطور کلی یك اصلاحاتی درش بکنیم کمیسیونهائی هم بنده تعیین کردم که مشغول هستند مطالعه می کنند قانونش راهم میآوریم به مجلس البته آنوقت همه این نکات در نظر گرفته میشود . دو روز است سه روز است ، چند روز است بنده یك کارهای لازمی دارم و یك قوانینی هست که باید بیاید به مجلس شورای ملی و تصویب شود ، الآن دوماه است که بنده مشغول خدمت هستم ، یك ماه اختیارات دکتر میلسپو مطرح شده و یك ماه هم فقط سه مادهٔ بودجه که در این دو ماهه هنوزهم از مجلس نگذشته است درصورتی که همین لایحه بودجه دستگاه فرهنگی وبنگاه بهداشتی وبنگاههای مهم مملکتی را بکلی فلج کرده است ، الآن آقای وزیر بهداری اظهار فرمودند که ما این آمبولانس ها را نیاورده‌ایم که بخوابانیم توی گاراژ ، اینها وسائلی است که آماده است برای این موقع که در کلیه نقاط که یك بلیاتی هست یك گرفتاریهائی هست مورد استفاده واقع بشوند وبااینکه بنده الآن یك قسمت قوانینی برای کلیه اصلاحات قسمت‌ها و سازمانهای وزارتخانه‌ها دارم که تمام اینها تهیه شده هنوز نتوانستم که تقدیم مجلس کنم ، اگر واقعاً مقصود این است

که وقت بگذرد بنده عرضی ندارم ، ولی اگر مقصود این است که برای این مملکت یك اصلاحاتی بکنیم کاری بکنید که یك کارهائی هم پیشرفت کند ، بنده حاضرم که آقایان محترم نسبت بهرموضوعی هرنظری هرپیشنهادی دارند بدهند به بنده آن نظرشان را لطف کنند که دولت هم مطالعه بکند هر کدام مربوط بهرقانونی هست اصلاح کند که بی‌خود قانون علیحده یا یك ماده نیاوریم بمجلس و آن را بعد اصلاح بکنیم مقصود دولت این است که اصلاحاتی بکند هر کدام از آقایان که نسبت به قوانین طرحی دارند نظریاتی دارند آن نظریات را به بنده لطف بفرمایند به قسمتهای مربوط به خودش فرستاده شود وبعدهم آن نظریات را بمجلس بیاوریم بطور یك لایحه‌ای بخصوص بطور قانون والا یك قانون مخصوص آن هم یك قانون بودجه البته بنده خودم با این طرز بودجه مخالف بودم ولی متأسفانه از اول سال بودجه بهمین ترتیب پیش آمده است ، الآن وقت بما داده نمیشود که برای سال بعدمان یك فکری بکنیم که دو مرتبه دچار اشکال نشویم این است که بنده از آقایان تقاضا میکنم یك توجه مخصوصی بفرمائید که این قانون زودتر بگذرد و کار وزارت بهداری و وزارت فرهنگ و مؤسساتی را که بنده میدانم خود آقایان بیشتر علاقه دارند اجازه بفرمایند که این قسمتها مشغول کار بشوند و پیشنهاداتی هرچه هست بنده استدعا میکنم که به بنده لطف کنند و بنده آن‌ها را می‌فرستم به قسمتهای خودش که اصلاح و هرنظری که دارند در آن قسمتها عملی شود و بعد به مجلس تقدیم کنیم .

نایب رئیس ـ آقای حاذقی نظر جنابعالی هم در آن تبصرهٔ پیشنهادی آقای دکتر شفق تأمین شده است .

حاذقی ـ بنده هم نظری ندارم میخواستم رفع سوءتفاهم بکنم ، این پیشنهاد روز اول داده شده است و بنده میخواستم عرض کنم که ما کمال علاقه را داریم که لایحه بودجه زودتر تصویب شود ، ما علاقه داریم که این کارهائی که مربوط به فرهنگ وبهداری است زودتر انجام شود ولی این پیشنهاد را بنده یك هفته قبل داده بودم و حالا بسته است بنظر مجلس .

نمایندگان ـ رأی بگیرید آقا .

ملك مدنی ـ این موضوعی که آقای حاذقی فرمودند این موضوع حل میشود و نظر شما در آن پیشنهاد آقای دکتر شفق تأمین شده است توجه میکنید ؟ (همهمه نمایندگان) بنابراین خوبست مسترد بفرمائید .

هاشمی ـ اجازه بفرمائید آقایان باید کمك کنند که مجلس ساکت باشد ، کسی که اینجا نشسته است واقعاً نمیتواند مجلس را اداره کند ، این که وضع نمیشود قربان نه وزیر متوجه میشود که در مجلس چه گفته میشود نه وکیل آقای حاذقی قربان سرعزیزت بشوم (خنده نمایندگان) این در ضمن پیشنهاد آقای دکتر شفق و بنده که خیلی از شما علاقمندتر باین کار هستم تأمین شده نمیدانم چرا توجه نفرمودید که بلند شوید و بگوئید یکماهه قانون آن نوشته میشد و تأمین میشد نظرتان و گریبان ماهم ازاینکار خلاص میشد ، حالا پس می گیرید ؟

حاذقی ـ بنده پس گرفتم .

نایب رئیس ـ پیشنهاد آقای صدر قاضی قرائت میشود

پیشنهاد میکنم تأسیس دانش‌سراهای شبانه روزی که ضمن اجرای ماده ۱۲ قانون تعلیمات اجباری منظور شده است تأمین بشود .

صدر قاضی ـ بنده توضیح زیادی نمیدهم که انشاءالله بهانهٔ دست آقایان نشود که بعضی نواقص وزارت فرهنگ گردن بنده نیفتد بنده فقط از آقای وزیر فرهنك تقاضادارم که تأسیس دانش‌سرای شبانه‌روزی را که اول سال درمهاباد آقای کاظمی وزیرسابق فرهنك موافقت فرموده بودند احداث شود چون حالا سال تمام شده‌است وشهرستان مهاباد احتیاج فوری به احداث دانش‌سرای شبانه روزی دارد درسال ۱۳۲۴ یك دانشسرای شبانه روزی درمهاباد تأسیس شود .

مهندس فریور ـ کاملاً صحیح است .

وزیر فرهنك ـ امیدوار هستیم که منظور آقای نماینده محترم را درحدود امکان انجام بدهیم .

صدر قاضی ـ دراینصورت بنده مسترد کردم .

بعضی از نمایندگان ـ مسترد کردند آقا .

نایب رئیس ـ پیشنهاد دیگر آقای صدر قاضی قرائت میشود:

پیشنهاد میکنم که وزارت فرهنك مکلف باشد ادارات فرهنك واوقاف شهرستانها را مستقل نمایند بنحوی که کلیه آنها مستقیماً ازوزارت فرهنك واداره کل آموزش شهرستانها دستور بگیرند .

هاشمی ـ نمیشود آقا .

صدر قاضی ـ اجازه بفرمائید آقای هاشمی بنده توضیحی عرض کنم (هاشمی ـ شاید عبارت رسا نیست) ... وزارت فرهنك ۵۶ حوزه فرهنگی درتمام کشور تأسیس کرده‌است که ازاین ۵۶ حوزه ۳۴ حوزه اش مستقل‌است باین معنی که آنها مستقیماً از ادارهٔ آموزش مرکز دستور میگیرند و از آنجا پیشنهادشان را بوزارت فرهنك میفرستند الا آن حوزهٔ انتخابیهٔ بنده یك حوزه فرهنگی مهمی است که اینها بایستی بوسیله دیگری از وزارت فرهنك دستور بگیرند محض مثال عرض میکنم الآن فرهنك حوزهٔ مهاباد باید تقاضای خودش را برضائیه بنویسد یعنی باید بوسیله پست ازمهاباد برود به تبریز واز آنجا برود بخوی وازخوی برود برضائیه و ۱۰ روزطول میکشد وازرضائیه هم بیاید بطهران ۱۰ روز طول میکشد که این میشود ۲۰ روز ولی اگر مهاباد مستقیماً ازاداره آموزش شهرستانها دستور بگیرد سیز ده روز زود تر میرسد چرا وقت اوقاف را ضایع میکنید ولی آن پیشنهاد مرا چون ایشان قبول فرموده اند که تأمین کنند لذا بنده این پیشنهاد خودم را مسترد میکنم .

نایب رئیس ـ مسترد فرمودید ؟

صدر قاضی ـ بله مسترد کردم .

نایب رئیس ـ پیشنهاد آقای پروین گنابادی قرائت میشود :

پیشنهاد میکنم وزارت فرهنك باهمکاری باوزارت بهداری باید تا قبل از پایان دوره تحصیلی جاری ترتیب صحیحی در بارهٔ استخدام استادان و فارغ التحصیلان آموزشگاه عالی بهداشت مشهد قائل شود و کلیه وسایل لازم را در دسترس استادان آن آموزشگاه قرار بدهد .

پروین گنابادی ـ پیشنهاد بنده معلوم است وتوضیح زیادی لازم ندارد گمان میکنم که جناب آقای وزیر فرهنك هم قبول بفرمایند برای اینکه ما میدانیم مملکت ما امروز ازنظر بهداشت درچه وضعیتی است وچه جور مردم بامراض زیاد مبتلا هستند وطبیب هم بقدر کافی ندارند درمشهد یك آموزشکاهی است بنام آموزشگاه عالی بهداشت این آموزشگاه سال گذشته بوضعیت وخیمی دچار شده بود وحقوق استادان بآنها نرسیده بود واستادان آنجا که اغلب از محترمین و متعینین مشهد بودند مدتی آنجا را مجاناً اداره میکردند ولی بازامسال بآن وضعیت دچارشده است که پارسال مدتی گرفتاربود شاگردان هم اعتصاب کرده‌اند ازنظر نداشتن استاد توجه بفرمائید که تاقبل ازپایان سال تحصیلی وضعیت وطرز استخدام استادان وفارغ التحصیلان وتهیه وسایل آنجا را فراهم بفرمایند .

امیر تیمور ـ این نظر صحیح است قبول بفرمائید آقای وزیر فرهنك .

وزیر فرهنك ـ یك مرتبه دیگر قرائت بفرمائید .

(بشرح سابق قرائت شد)

وزیر فرهنك ـ در ضمن تبصره‌ای که جزو مواد اولیه این لایحه بود تا حدی منظور آقای پروین گنابادی تأمین شد واجازه داده شد که حقوق استادان آموزشگاه عالی بهداشت درمشهد پرداخت بشود مثل گذشته واین کار دریك ماه قبل انجام گرفت با وجود این بنده تأمین میکنم نظر آقای پروین گنابادی راوامیدواریم باوضع صحیحی که منظور نظر آقا است ودائمی هم باشد آن آموزشگاه را مرتب کنند

نایب رئیس ـ آقای پروین گنابادی مسترد میکنید ؟

پروین گنابادی ـ پس میگیرم .

نایب رئیس ـ پیشنهاد آقای نبوی قرائت میشود :

نبوی ـ بنده پس میگیرم .

پیشنهاد آقای قبادیان قرائت میشود :

اینجانب پیشنهاد میکنم که وزارت فرهنك از بودجه

اضافه اعتبار سال ۱۳۲۳ دبیرستانی در گیلان غرب که مورد لزوم اهالی آنجا که بالغ بر پنجاه هزار نفر است تأسیس نماید که از علم بهره‌مند شوند.

قبادیان ـ بنده یك توضیحی لازم است عرض کنم اولاً قسمت غرب مثل سایر نقاط ایران از جهت دبستان و دبیرستان محروم اند برای اینکه در سایر قسمتها و شهرستانها و یك دبیرستانهای عالی که تقریباً پایه دانشکده هم دارد ایجاد شده است در قسمت کرمانشاهان عیلام سنندج و شاه آباد ملاحظه بفرمائید در شاه آباد یك دبیرستانی ایجاد گردیده که در آنجا مخارج هنگفتی برای ساختمان یك بنای عالی خرج شده خواهش میکنم توجه بفرمائید که آنجا نه معلم دارد و نه مدرسه‌ای برای اینکه هیچ نوع حقوقی برای آنجا قائل نشده اید همین طور عیلام یك نقطه ایست که دور از مرکز است و در سرحد هم واقع شده است دارای ۵۰ هزار نفر نفوس است آنجا یك دبستانی دارد دبیرهم ندارد بنده استدعا میکنم که توجه بفرمائید و مخصوصاً با تأسیس یك دبیرستان در گیلان غرب موافقت بفرمائید که اگر در بودجه سال جاری هم فراهم نمیشود از محل بودجه ۱۳۲۴ این را تأمین بکنید و در قسمت بهداری هم بنده پیشنهادی دارم و البته چون آقای وزیر بهداری را مرد بسیار شریفی میدانم ایشان البته در کار خودشان دقیق هستند میخواستم توجهی بفرمایند در قسمت غرب که حتی یك نفر طبیب ندارد نسبت باعزام یك نفر طبیب و وسایل لازم اقدام بفرمایند.

صادقی ـ اجازه میفرمائید؟ این پیشنهاد خرج است، چون پیشنهاد خرج است اساساً این پیشنهاد مطرح نمیشود آقا این وضع کار کردن که مطلوب نیست در مجلس چند نفر وکیل را بی خود معطل میکنید (قبادیان ـ چرا بسایرین نمیفرمائید؟) و بنده بشما تنها نیستم، بنده بتمام پیشنهاد دهندگانی عرض میکنم که پیشنهاد شان خارج از موضوع است.

قبادیان ـ این نظر جنابعالی وارد نیست در موقع طرح بودجه نمایندگان میتوانند هر پیشنهادی بدهند (زنگ رئیس)

نایب رئیس ـ تأمل کنید چون پیشنهاد جناب عالی پیشنهاد خرج است نمیتوانیم مطابق نظامنامه قبول کنیم. پیشنهاد آقای ثقة الاسلامی. بنام اصلاح عباراتی مادهٔ واحده است و قرائت میشود:

بنده پیشنهاد میکنم در آخر ماده واحده بعد از کلمه پرداخت گردد اضافه شود ۲۵/۲۰۰/۰۰۰ ریال بین تمام ایالات بطور متناسب تقسیم شود.

ثقة الاسلامی ـ عرض کنم که ماشاءالله در قانون توضیحات زیاد داده شد ولی اجازه ندادند که بنده صحبت کنم و حالا در پیشنهاد میخواهم مطلب را عرض کنم در دورهٔ گذشته وکلای آذربایجان در کمیسیون بودجه اقلاً سه چهار نفر پنج نفر عضو داشتند ولی امسال بدبختانه در کمیسیون بودجه عضوی ندارند و برای اینکه اشخاصی که عضو کمیسیون نیستند حق صحبت کردن ندارند بنده آنجا یك وقت آمدم بتوسط آقای ملك مدنی و آقای دکتر طاهری عرایض خودم را عرض کردم ولی بدبختانه به موقع اجرا گذارده نشد، حالا بنده این جا عرایض خودم را عرض میکنم که آقایان توجه بفرمایند در موقعی که لایحه تعلیمات اجباری مطرح بود آقای دکتر سیاسی وزیر فرهنك بودند و اینجا تشریف داشتند برای تعلیم اجباری قرار شد پنج میلیون و چهار صد هزار تومان به بودجه فرهنك اضافه شود از این ۵ میلیون و چهار صد هزار تومان ۲۴ میلیون ریال قرار شده است داده شود، به آذربایجان آذربایجان ایالتی است که باید بیشتر مورد توجه باشد ما آنرا بگذاریم بگوئیم خاصه و خرجی نباشد مثل سایر ایالات و ولایات، آن پولی که برای تعلیمات اجباری در آذربایجان برای سوخت و روشنائی و کرایه خانه منظور شده برای تمام آذربایجان شرقی فقط نه هزار تومان معین کرده اند در صورتیکه برای تمام تهران دویست هزار تومان برای سوخت و روشنائی و کرایه خانه است، دویست هزار تومان برای تهران و نه هزار تومان برای تمام آذربایجان شرقی، این یکی و بعد از آن خرید کتاب برای مدارس نه اینکه برای بچه ها

در خود مدارس برای معلمینشان بعضی از کتابها لازم است. یك چیزی که اسباب خنده است برای تمام آذربایجان شرقی ۴۰ تومان است ملاحظه میفرمائید برای معلم ابتدائی تمام آذربایجان شرقی گذاشته اند ۳۰ نفر جهت تعلیمات اجباری در صورتیکه برای شهر تهران گذاشته اند دویست نفر عرض میکنم آقا آذربایجان را اگر از نظر جمعیت حساب بکنید بطور متناسب آذربایجان شرقی سه برابر از طهران جمعیتش بیشتر است بجهت اینکه بموجب احصائیه ایکه از تهران برداشته اند و میگویند خیلی از کوپن‌هایش هم دزدی است ۷۵۰ هزار نفر جمعیت دارد در صورتیکه شهر تبریز وحومهٔ آن یك میلیون و نیم جمعیت دارد، این خود تبریز است و آذربایجان شرقی ۲/۵ میلیون جمعیت دارد، چطور شده است که شهر تهران این قدر پول بگیرد و آذربایجان پول نداشته باشد، در صورتی که هر وقتی صحبت میشود میگویند آذربایجانی ها ترکی حرف میزنند باید آنها را مجبور کنیم فارسی حرف بزنند، در صورتی که ما فارسی زبان هستیم، ایرانی صحیح اگر بخواهید ماها هستیم (صحیح است) باوجود این ماخودمان پول خرج میکنیم برای مدارس‌مان، من نمیگویم که آذربایجان از حیث معارف عقب مانده است، در آذربایجان مدارس ملی را مقایسه کنید با مدارس دولتی، در تمام مدارس ملی شاگردانش منظم‌تر و بهترند تا مدارس دولتی و بهتر تحصیل کرده‌اند بنده میگویم آقا چون از آذربایجان پول میگیرید مالیات می گیرید با آنجا هم بدهید در عرض بیست سال آذربایجان را چاپیدید در عرض این دمکراسی باید جبران بکنید من نمیگویم که اینجا خرج نکنید ولی در مقابل پولی که می گیرید از آنجا باید خرج هم بکنید.

نایب رئیس ـ آقا شما ماده ۶۳ را مراعات نمیفرمائید

ثقة الاسلامی ـ آقا بنده حقایق را عرض میکنم و در بودجه نمیشود ماده ۶۳ را مراعات کرد بنده میگویم بالسویه باید قسمت کرد بنده باید مطابق وجدانی که دارم از حقوق آذربایجان دفاع کنم بنده میگویم آذربایجان را این همه در عرض بیست سال چاپیدند و گفتند آذربایجان مستملکه است، آذربایجانی داخل آدم نیست (همهمه نمایندگان) (بعضی از نمایندگان ـ هیچکس چنین حرفی نزده است) تمام اینها صحیح است و میباید عملاً جبران بشود وزارت فرهنگ باید جبران کند اینها را که نوشته‌اید اگر تکذیب میکنید بودجه خودتان را بیاورید در اینجا نشان بدهید از این ۵۴ میلیون ریال چقدر تخصیص دادید، در تهران ۱۰ تا مدرسه درست کرده اید در صورتیکه برای هر کدام یك میلیون خرج شده است، در صورتیکه آذربایجان خانه‌های قدیم را اجاره کرده‌اند تدریس می کنند اینها را باید توجه بفرمائید یکی هم چون اجازه نمیدهید بنده برخلاف مقررات یك مختصر اجازهٔ میخواهم، آقایان این زواری که نمی گذارید بعتبات بروند. (بعضی از نمایندگان ـ این مربوط بمذاکرات بودجه نیست) (زنگ رئیس ـ همهمه نمایندگان) اجازه بدهید رسماً از تمام مملکت به شهربانی تهران اجازه داده‌اید که گذرنامه صادر کنند و یك عدهٔ زیادی اشخاص را از تمام مملکت آورده‌اید و حالا همینطور معطل‌شان میکنید وسائل آسایش اینها را لااقل تأمین کنید که سرگردان توی کاراژها بحال بلاتکلیفی نمانند.

صادقی ـ بنده اخطار نظامنامه‌ای دارم

نایب رئیس ـ مطابق چه ماده ای؟

صادقی ـ مطابق مادهٔ ۶۳ و ۹۹ نظامنامه داخلی شما جلوگیری نمیفرمائید این مذاکرات خارج از موضوع است از صد نفر وکیل و ۸ نفر ۹ نفر هیئت دولت تمام عمرمان را داریم بیهوده تلف میکنیم و به بطالت میگذرانیم بنده بالصراحه عرض میکنم که برای بنده خیلی مشکل است اینطور کار کردن، یك ماه روی بودجه حرف زده ایم چرا پیشنهاداتی که خارج از موضوع است میآوریم آقا، یکدفعه بفرمائید که آقا این پیشنهادات خارج از موضوع است و نباید خوانده شود، اگر مقصود کارشکنی است یکنوع دیگری بکنید. اگر مقصود معطلی کار است که جلوگیری بشود، این را بنده اصلاً برای تبرئه خودم عرض میکنم. من تا بحال

یك پیشنهادی نداده‌ام، یك تبصره‌ای نداده‌ام نه اینکه بنده نمی دانستم یا نمی توانستم خیر . برای این بوده است که در موقع خودش هر پیشنهادی باید داده شود والا این ترتیب انعکاسش درخارج بد است

هاشمی ـ آقا یك پیشنهاد دیگر باقی هست .

وزیرفرهنگ ـ بنده متأثرشدم از بیانات نماینده‌محترم زیرا که هردفعه درمجلس شورای ملی صحبت از آذربایجان شد عموم نمایندگان محترم نسبت باهالی آنجا نسبت به این نقطهٔ ازمملکت احترامات‌خوب واحساسات خودشان را ابراز کردند (صحیح‌است) تردید نیست که اهالی آذربایجان غیور هستند، شجاع هستند و وطن پرست هستند در راه مملکت و مشروطیت این مملکت فداکاری‌های فوق‌العاده کرده‌اند بنده خودم اولین روزی که وارد تبریز شدم وظیفه لازم خودم را دیدم که بروم سر قبر مرحوم ثقة‌الاسلام عموی ایشان (نمایندگان ـ برادرشان)... بله‌برادرشان که‌از آزادیخواهان بودند و در راه آزادی جان دادند بنابراین تمام این آقایان که نمایندگان محترم ملت هستند اینها را میدانند و توجه دارندمطالبی را که فرمودید حضرت عالی بنده خواستم‌عرض کنم که آذربایجان و مرکز فرقی ندارند و محتاج نبود که حضرتعالی بفرمائیدوتذکربدهیدواماراجع به تقسیم‌اعتبارات بطوریکه عرض کردم صورت جزء آن اینجا است در آذربایجان در اردبیل یك دبستان ٤ کلاسه و چهار کلاس اضافی درتبریز سه مدرسه ٤ کلاسی و یکمدرسه ۳ کلاسی وسه کلاس اضافی‌عرض کنم درسراب یکمدرسه٤ کلاسی ودو کلاس‌اضافی‌درمراغه یك‌مدرسه‌دو کلاسی ودو کلاس‌اضافی در میانه یك کلاس اضافی، در میاندوآب دو کلاس اضافی درماکو یك مدرسه‌دو کلاسی درمهاباد یك مدرسه دو کلاسه یك مدرسه چهار کلاس اضافی شده‌است و بطوریکه ملاحظه میفرمائیددرتمام‌نقاط‌این‌اضافات‌منظورشده‌است،اشتباهی که آقافرمودید دراین است که‌برای‌تعلیمات‌اجباری‌هنوز وقت زیادی نگذشته است و وجهی داده نشده است، بودجه اش کجا است؟ وزارت فرهنگ بودجه اش در مقابل همان مؤسساتی که داشته است میباشد و برای این تأسیساتی که در نظر گرفته شده است برای تعلیمات اجباری ابتدائی دو میلیون وششصدهزار تومان که سابق تصویب فرمودید اجرا میشود انشاءالله انتظارداریم دربودجه سال ۱۳۲٤ بآن اندازهٔ که آقایان در نظر دارند اعتبار مرحمت بفرمایند که در آذربایجان مصرف شود (نمایندگان ـ به پیشنهادشان رأی بگیرید)

نایب‌رئیس ـ پس گرفتید؟

ثقة‌الاسلامی ـ بله پس گرفتم

مهندس فریور ـ قسمت زوار را هم پس گرفتید

ثقة‌الاسلامی ـ بله پس گرفتم

نایب‌رئیس ـ پیشنهاد آقای ایرج اسکندری قرائت می شود :

پیشنهاد میکنم تبصره ذیل بماده واحده الحاق شود .

وزارت فرهنگ میتواند آموزگاران قراردادی را که قبل ازآموزگاری لااقل چهار سال سابقه دبیری در مدارس دولتی‌داشته ومجموعاً ۱۰سال متوالی یامتناوب بعنوان‌معلمی درمدارس دولتی خدمت کرده اند بارتبه یك دبیری استخدام نمایدمگر اینکه طبق ماده۱۵قانون تعلیمات اجباری‌مستحق رتبه بالا تری باشند که در اینصورت رتبهٔ مورد استحقاق به آنها داده خواهد شد .

ایرج‌اسکندری ـ بنده کمال علاقه را به پیشنهادخودم دارم ولی‌چون می‌شنوم که متأسفانه وضع پیشنهادات بقدری بدشده است که صورت ابتذال دارد پیدا میکند چون‌با آقای وزیرفرهنگ راجع باین موضوع قبلاً صحبت کرده‌اند بنده دیگر عرضی ندارم وپیشنهادم را مسترد میکنم تاضمن آن مادهٔ که وعده دادندبمجلس شورای ملی پیشنهاد کنند تأمین شود .

نایب‌رئیس ـ پیشنهادات تمام‌شده است . اجازه‌بفرمائید بماده واحده بانبصره اول ودوم وسوم وچهارم‌هم تبصرهٔ آقای دکتر شفق پنجم‌هم‌تبصره‌ای که آقای دکتر مصدق پیشنهاد فرموده‌اند که‌پیشنهادتجزیه‌هم‌نسبت‌بآن‌شده‌است‌رأی‌بگیریم وآقای‌دکتر مصدق هم تقاضای رأی با ورقه کرده‌اند درآن

قسمت پیشنهادی که کرده‌اند در اینصورت رأی میگیریم . .

دکتر معاون ـ آقا بنده پیشنهاد داده ام راجع بوزارت فرهنگ چطورشد؟

فرخ ـ بنده‌هم پیشنهاد داده ام .

هاشمی ـ بنده درست عرض‌میکنم اگر توجه بعرایض من‌بفرمائید درست عرض میکنم نسبت به تبصرهٔ اول وتبصرهٔ دوم و اصل مادهٔ پیشنهادها تمام شد ولی نسبت به تبصره‌سوم و چهارم هنوز یك مشت پیشنهاد های درد بی‌درمان داریم .

نایب رئیس ـ آقا چون بنده وسط کار آمده ام اینجا این کارهارا به بنده لطف کنید بنده عمل میکنم، در قسمت الف مذاکرات شده است که‌همان ماده واحده راجع بوزارت فرهنگ است حالا تبصره‌هارا بنده عرض میکنم، از تبصره اول ـ اجرای اشل ماده ۱۲ قانون تعلیمات اجباری موضوع مادهٔ واحده مصوب نهم مهر ماه ۱۳۲۳ از اول دیماه ۱۳۲۳ خواهد بود . این تمام شد اشکالی‌هم نداشت

تبصره ۲ ـ مفاد ماده فوق باید بطریقی عملی شود که اضافه اعتبار سال ۱۳۲٤ بودجه وزارت فرهنگ از پنجاه میلیون و چهار صد هزار ریال تجاوز ننماید .

تبصره‌سوم ـ وزارت فرهنگ‌میتواندبودجه سال۱۳۲۳خود رادرحدودجمع کل‌اعتبار مصوب‌سال۱۳۲۲واضافه‌اعتبارمزبور درماده۹بالا (۲۵/۲۰۰/۰۰۰ ریال) باموافقت وزارت‌دارائی تنظیم و با رعایت مقررات این ماده و تبصره‌های آن بموقع اجرا بگذارد این‌هاهم تمام شد بعدهم میرسیم به یك تبصره‌ای که آقای دکترشفق پیشنهاد فرمودند که مورد قبول آقای مخبر و دولت واقع شد و بعدهم پیشنهادی که آقای دکتر مصدق پیشنهاد فرمودند مربوط بفرهنگ ودانشگاه بود که دولت‌هم قبول کرد و تقاضای تجزیه شده است . بنا بر این راجع باین ۵ قسمت است که بنده اعلام رأی میکنم .

دکترمعاون ـ بنده مخالفم اجازه بفرمائید دلیل‌دارد آقا.

نایب رئیس ـ بفرمائید .

دکترمعاون ـ بنده یك پیشنهادی راجع به دانشکده پزشکی کردم شما میآئید باین طور این قضیه را تصویب میکنید بعدهم میآئید میگوئید که این‌طور شد و تمام شدو نمیتوانیم پس ما باید چکار کنیم؟ بنده پیشنهادم چه میشود

نایب رئیس ـ اجازه بفرمائید پیشنهادتان‌قرائت‌میشود

هاشمی ـ بنده خیال کردم راجع به بهداری است این پیشنهاد .

(پیشنهاد آقای دکتر معاون بشرح زیر قرائت شد)

دولت مکلف است از این تاریخ تا مدت یکماه لایحه اصلاح قانون تأسیس دانشگاه مصوب خرداد ۱۳۱۲ و قانون مواد اصلاحی تأسیس دانشگاه راجع به دانشکده پزشکی مصوب آبان ۱۳۱۹را تقدیم مجلس شورای ملی نماید .

دکترمعاون ـ یك پیشنهاد دیگری هم هست راجع به دانشکده پزشکی اجازه بفرمائید تا آن یکی را هم پیدا کنند و بخوانند . بنده توضیح مختصری عرض کنم این یك دانشگاهی که‌تأسیس‌شده‌است تابحال‌درعرض‌ده سال‌یك‌عیبی یک‌نواقصی هم‌در آن‌پیدا شده که این‌هارابایداصلاح کرد، بنده‌میخواستم اینجاجزءبجزءتوضیح‌بدهم‌ولی‌نمیخواهم‌وقت مجلس را بگیرم، اگر آقایان بخاطر داشته باشند دردانشکده پزشکی‌عیوباتی بود که بنده بعرض مجلس‌شورای‌ملی‌رساندم که‌برای رفع این عیوبات بخود دانشگاه واگذار کنیم که تا یکماه دیگر قانون اصلاحی آنرا تهیه کند و بیاورد تقدیم مجلس شورای ملی کند و حالا این پیشنهاد خرج هم نیست هم خود رئیس دانشگاه که الحمدلله وزیرند و اینجا تشریف دارند میتوانند قبول کنند هم آقای وزیر فرهنگ .

امیرتیمور ـ قانون را باید وزیر فرهنگ بدهد نه دانشگاه خود آقای وزیر فرهنگ‌هم اینجا تشریف دارند .

نایب رئیس ـ رأی میگیریم به پیشنهاد آقای دکتر معاون. آقایانیکه موافقند قیام کنند (عده کمی برخاستند) تصویب نشد .

هاشمی ـ آقای فرخ پیشنهاد تجزیه کرده اند نسبت به پیشنهاد آقای دکتر مصدق .

نایب رئیس ـ این پیشنهاد توضیح لازم ندارد مطابق نظامنامه اختیاری است .

فرخ ـ بنده دو پیشنهاد دادم .

نایب رئیس ـ پیشنهاد دیگر آقای فرخ قرائت میشود :

پیشنهاد میکنم به تبصرهٔ ۳ اضافه شود هزینه دانش‌سراها مقدم است .

فرخ ـ بنده تمنا دارم که آقای صادقی هم عصبانی نشوند، آقای رئیس هم خارج از موضوع ندانند زیرا وقتی که بناطق درضمن ماده اجازه نمیدهید صحبت کند ناچار پیشنهاد میدهد (هاشمی ـ البته) وبنده ناچارم برای موضوعی که در اینجا گفته شد جواب عرض کنم و آن این است که آقای رئیس دولت مجلس را متهم کردند باینکه مخصوصاً ابطال وقت میکنید وگفتند دو ماه است که فقط دو قانون گذشته است وبنده بعقیده خودم تقصیر را متوجه خود دولت میدانم زیرا چنانکه ملاحظه میفرمائید یك لایحه‌ای را که دولت پیشنهاد کرده بود رئیس دانشگاه در حالی که خودش جزء هیئت دولت است مخالفت کرد با آن پیشنهاد ومدتی وقت مجلس تضییع شد امروزهم همینطور یك ماده‌ای پیشنهاد شد که وزیر معارف خودش با لفافه صحبت نمود و مخالفت کرد و وقت مجلس را تضییع نمودند بنابراین خود دولت باید قبلاً خودش را ارگانیزه کند وبعلاوه بنده دراین جا تعجب میکنم آقای دکتر سیاسی که بسیار مرد فاضلی هستند وبنده سابقهٔ ارادت دارم نسبت بایشان وحالیه بسمت وزیر مشاور تشریف دارند در مجلس ، وزیر مشاور در پلتیك ژنرال وظیفهٔ یکنفر وزیر مسئول را ندارد ودخالتی هم در امور ندارد، وراجع بدانشگاه فقط شخصی که مسئول مجلس شورای ملی شناخته میشود وزیر فرهنك است (صحیح است) اصل شصتم قانون اساسی میگوید : وزراء فقط مسئول مجلس شورای ملی هستند ، بنابراین عضوی که مسئول مجلس نیست نمیتواند راجع باموری که مربوط بایشان نیست در مجلس صحبت کند یا چیزی را قبول کند ، اما علت اینکه بنده تجزیهٔ این را تقاضا کردم باین دلیل است که برطبق قانون اساسی ما قسم خوردیم که برخلاف حقوق مجلس ومجلسیان رأی ندهیم باین جهت بنده خواستم مجلس را متوجه نمایم باینکه تبصره آقای دکتر مصدق از نقطه نظر احترامی که بشخص ایشان دارم البته شاید پیشنهادشان مفید باشد اصولاً ولیکن از نقطهٔ نظر قوانین بعقیده بنده مطالب باواقع وفق نمیکند مختصر توضیحی عرض میکنم بنده تعجب میکنم که رئیس دانشگاه که نمی‌توانم حالا عرض کنم وزیر مشاور و همچنین سایر وزراء راجع بخرابی وزارت مالیه صحبت میکنند و آقای وزیر مالیه که اینجا نشسته‌اند هیچگونه حرفی نمیزنند، اگر این ادارات خراب است چرا اصلاح نمیکنند واگر خراب نیست این تقاضاها برای چیست؟ خود جنابعالی میدانید بنده یك وقتی محاسبات بودم در زمان تصدی دکتر میلیسپو در سابق هر وزارتخانه، هر اداره، هر مؤسسه، یك اعتبار متحرك دارد و این اعتبار متحرك در حدود اعتبار بودجه هست و رئیس محاسبات تحت اختیارات حق دارد هرچه می‌خواهد صورت بدهد بخرد ودر کارهای فوری هم با اجازه از رئیس محاسبات که سمت معاونت رئیس کل دارائی را دارد آن خریدها را میکنند بنابراین این مثل ها را که میفرمائید ما می خواهیم یك زنبیل بخریم یا یك قور باغه ۵ روز معطل میکنند اگر آقا رئیس محاسبات مغرض است دستش را بگیرید بیندازید بیرون آقای وزیر دارائی، یکنفر رئیس محاسبات مطمئن بگذارید وظیفه اش را اجرا بکند ، نظر باینکه برخلاف قانون محاسبات عمومی و برخلاف اصول قانون اساسی است تمنا میکنم در موقع تجزیه آقایان توجه کنند ودراینجا یك قانونی را ما تصویب نکنیم که برخلاف اصول قانون اساسی باشد واما راجع به دانشسراها که بنده پیشنهادی کردم تمنا میکنم از نقطه نظر اینکه برای تعلیم معلم است این را خواستم از آقای وزیر فرهنك خواهش بکنم که توجه بفرمایند ومقدم بدارند

نایب رئیس ـ میخواستم این را در جواب آقای فرخ عرض کنم که آقایان وزراء یعنی هر کسی که وزیر شد حق صحبت کردن از طرف دولت در مجلس شورای ملی دارد و سابقه هم دارد وایشان هم حق دارند صحبت بکنند

فرخ ـ شما هم از موقعیت خودتان دارید استفاده میفرمائید

نایب رئیس ـ در پیشنهاد خودتان باقی هستید یا پیشنهادتان را پس می‌گیرید ؟

وزیر فرهنك ـ نظر صحیحی است تأمین می کنیم .

فرخ ـ بنده تجزیه را پیشنهاد کردم و الا در پیشنهاد خودم چون آقای وزیر فرهنك تأمین خواهند کرد پس میگیرم.

طباطبائی - اجازه می‌فرمائید؟

نایب رئیس ـ بفرمائید .

طباطبائی - من علاقمند هستم که این قانون تمام شود و زودتر تصویب شود که کار حل شود اما اینکه فرمودید قانون بد نوشته‌شده بعد آنوقت بدرا هم می‌خواهید رأی بگیرید؟ در عین حال نوشته شده بود که یك لایحه ایست یك ماده واحده‌ایست که به مجلس شورای ملی تقدیم‌شده، الف: عبارت است از ماده واحده وسه تبصره که مربوط به وزارت فرهنگ است ، ازاین قسمت که گذشتیم مربوط به آبیاری است که آقای وزیر فرمودند (ب) تبصره دیگر (پنجم) مربوط به بهداری است یك مطلب علیحده ای هم هست که (ج) بود و بعد هم (د) ، حالا شما میخواهید به چه جور رأی بگیرید این رأی وقتی است که صحبت در این لایحه تمام شده باشد و پیشنهادات مربوط باین لایحه خوانده شود و وقتی که تمام شده اگر پیشنهاد تجزیه نشده باشد بعد رأی می گیرید ولی حالا چون باین ترتیب که می‌باید باورقه رأی گرفت وچون پیشنهاد تجزیه شده جدا جدا باید رأی گرفته شود و این شکلی که فرمودید که میخواهید بماده واحده با سه تبصره رأی بگیرید بعد چکار کنید و بعد صحبت شود راجع به آبیاری و بعد راجع ببهداری نمیتوانید همچو کاری بکنید نمیتوانید همچو رأی بگیرید اجازه بفرمائید صحبت‌ها راجع بتمام این ماده واحده و قسمت ب و ج و د تمام شود و پیشنهادات تمام شود وقتی که تمام شد آنوقت مجزا رأی بگیرید .

نایب رئیس ـ نظری را که آقای طباطبائی دارند در صورتی بود که ماده واحده را تجزیه نکرده باشند بنابراین قسمت اول را رأی میگیریم و بعد همینطور ماده بماده رأی می گیریم و میرویم بماده بعد

طباطبائی - ماده بماده که نیست ، ماده واحده است .

ملك مدنی ـ ... بنظر بنده اختلاف نظری بین شما و آقای دکتر معظمی نیست، یك ماده واحده است که الف و ب و ج و د دارد و پیشنهادات گویا تمام شده ، اگر پیشنهادات تمام شده است که باید رأی بگیرید باصل ماده واحده و به آن قسمت تبصرهٔ آقای دکتر مصدق هم جدا اخذ رأی بعمل آید و پس از اینکه باقیام و قعود رأی گرفته شد باصل ماده واحده باورقه رأی گرفته می‌شود و دیگر خاتمه است . . .

نایب رئیس ـ اجازه بفرمائید یك راهی بنظر بنده میرسد که چون آن قسمت آبیاری مربوط باین قسمت نیست آنرا میکنیم ماده دوم حالا اگر آقای مخبر قبول بفرمایند تکلیف این ماده معلوم میشود .

مهندس فریور ـ اجازه می‌فرمائید ؟

نایب رئیس ـ بفرمائید .

مهندس فریور ـ عرض کنم نظر جنابعالی بهمانطوری که لایحه تنظیم شده است بسیار صحیح است و غیر از نظر جنابعالی با طرزی که لایحه تنظیم‌شده است نمیشود رأی گرفت و اصلاً این طرزی که لایحه تنظیم شده است ایراد دارد برای اینکه الان شما همه را جمع کرده‌اید دریك ماده سابقاً که این تبصره‌ها جزو ماده نبود این تبصره ها را دیروز گذاشتید جزو ماده بنابر این وقتی که اشخاصی در موقعی که خود طرح بود صحبت کردند اصلاً موضوع آبیاری و بهداری و فرهنگ و آن احتیاجات ساختمانی راه مطرح نبود و الان اگر کسی اصلاً مخالف باشد با اعتبار ۱۰ میلیون ساختمانی حرفی نمی تواند بزند این است که بااقرار باین که نظر آقایان صورت صددرصد صحیح است اگر موافقت بفرمائید این رابصورت ماده دوم و سوم بکنید که اشخاصی که اشکالی دارند راجع باصل مطلب راجع باعتبار ساختمانی یا راجع به بهداری یا راجع به آبیاری بتوانند حرف بزنند و الا این قانون الآن تصویب نشده است بنا بر این بنظر من آقای دکتر معظمی این را از این لحاظ قبول بفرمائید .

ملك‌مدنی ـ این اصلاحی را که آقای دکتر طاهری کرد ومجلس‌هم قبول کرد که بطور حروف تهجی باشدبرای چه بود ؟ برای اینکه بطور یك ماده باشد و رأی بدهند (فریور ـ حالا حق ما را سلب کرده اید) سلب نمیکنیم حق دارید پیشنهاد بدهید .

مهندس‌فریور ـ اگربنده بخواهم بگویم برای‌وزارت کشاورزی راجع به آبیاری صحبت کنم چند وقت باید حرف بزنم (ملك‌مدنی ـ بفرمائید .)

نایب رئیس ـ آقا اجازه بفرمائید آقای‌مهندس‌فریور صحبت بفرمایند بنده هم با آن‌نظر آقامخالف نیستم‌میخواستم عرض کنم وقت میگذرد امروز صبح که قرار شد که این یك‌ماده واحده باشد وبطور حروف تهجی الف و ب و ج و د آن وقت میبایست اظهار بفرمائید حالا هم اگر بخواهیم این کاررا بکنیم آنوقت ماده‌یك و دو وسه دنباله دارد و ۱۰ جلسه هم‌بایدصحبت کنیم اگرنظری حضرتعالی داریدراجع به آبیاری یا در قسمت دیگر پیشنهاد بفرمائید (مهندس فریور ـ بنده پیشنهاد ندارم) پس بگذارید مطرح شود .

چون‌این‌لایحه۲ و۳ مشکلی‌پیدا کرده‌است‌وظیفهٔ‌رئیس‌راهم مشکل کرده است ما یك مادهٔ دوم داشتیم برای اعتبارات از ماده ۱ تا ۱۰ و از ۱۱ تا ۲۱ که‌نوشته‌شده است‌بعد آمده‌اند یك گزارشی چاپ کرده اند اسمش را ماده واحده گذاردند درصورتیکه این ماده‌دوم هم دارد ، بعد یك چیزهای‌دیگر هم ضمیمه شده حالا اگر آقایان اجازه بفرمایند باین وضعیت خاص که‌رأی این قسمت‌هم باشد مشروط به اینکه پیشنهادات و تبصره های مربوط به قسمت الف خاتمه یافته باشد و فردا ازقسمت ب شروع کنیم به مذاکره این‌بهترین راه است .

[۶ـ موقع ودستورجلسه آتیه ـ ختم‌جلسه]

نایب‌رئیس ـ بنا براین جلسه‌راختم‌میکنیم‌وچون‌عده‌ای تذکر داده اند جلسه برای روز پنجشنبه باشد (عده‌ای از نمایندگان ـ فردا) جلسه را ختم‌میکنیم **و جلسهٔ آینده بروز پنجشنبه ساعت دونیم** قبل ازظهر موکول میگردد .

دستور هم بقیه این لایحه

[مجلس یکساعت ونیم بعداز ظهر ختم شد]

نایب رئیس مجلس شورای ملی ـ دکتر معظمی .